

Parlamentul European
Direcția Generală Politici Interne
Direcția pentru politici structurale și de coeziune

Cercetare pentru Comisia CULT (Cultură și educație)

Strategia europeană pentru multilingvism: beneficii și costuri.

(disponibil în limba engleză

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU\(2016\)573460_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU(2016)573460_EN.pdf))

Direcția Generală Politici Interne
Departamentul de politici B: politici structurale și de coeziune
Cultură și educație

Cercetare pentru Comisia CULT – Strategia europeană pentru multilingvism: beneficii și costuri.

Acest document a fost solicitat de Comisia pentru cultură și educație a Parlamentului European.

Autor(i):

Michele Gazzola, Grupul de cercetare în limbi și economie („REAL”), Departamentul de Studii Educaționale al Humboldt-Universität zu Berlin și Institutul pentru Studii Etnice, Ljubljana, Slovenia.

Administratorul responsabil:

Administrator de cercetare parlamentară: Miklós Györffi

Asistență pentru proiect și publicare: Jeanette Bell

Departamentul de politici B: Politici structurale și de coeziune Parlamentul European

B-1047 Bruxelles

E-mail: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Versiuni lingvistice: engleză originală

Despre editor:

Pentru a contacta departamentul tematic sau pentru a vă abona la buletinul informativ lunar, scrieți la adresa:

poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Manuscris finalizat în octombrie 2016. © Uniunea Europeană, 2016

Versiune tipărită originală: ISBN 978-92-823-9557-8 doi: 10.2861/437739 QA-02-16-689-EN-C

PDF original ISBN 978-92-823-9558-5 doi: 10.2861/491411 QA-02-16-689-EN-N

Documentul original este disponibil pe internet la adresa:

<http://www.europarl.europa.eu/supporting-analyses>

**Traducere în franceză de Pierre Dieumegard
pentru Europa-Democrație-Esperanto**

Această traducere nu a fost realizată de traducători calificați și finanțată de Uniunea Europeană. Acesta poate conține (probabil) erori, dar are și câteva explicații suplimentare pentru a facilita înțelegerea de către cititorii francezi, în special de către francezi.

Scopul său este de a permite unui număr mai mare de cetățeni și rezidenți ai Uniunii Europene să înțeleagă documentele elaborate de Uniunea Europeană (și finanțate prin contribuțiile acestora).

Este o ilustrare a necesității multilingvismului în Uniunea Europeană: fără traduceri, o mare parte a populației este exclusă din dezbateri.

Pentru traduceri fiabile, limba internațională Esperanto ar fi foarte utilă datorită simplității, regularității și preciziei sale.

Pe internet:

Federația Europeană-Demokratio-Esperanto: <http://e-d-e.org/> sau <http://demokratio.eu>

Europa-Democrația-Esperanto (Franța): <http://e-d-e.en/> contact@e-d-e.fr

Vă rugăm să rețineți:

Opiniile exprimate în prezentul document țin de responsabilitatea exclusivă a autorului și nu reprezintă neapărat poziția oficială a Parlamentului European.

Reproducerea și traducerea în scopuri necomerciale sunt permise, cu condiția ca sursa să fie indicată, editorul să fie informat și editorul să fi primit o copie.

Rezumat:

Prezentul raport prezintă diferitele rezultate ale cercetării în domeniul economiei lingvistice, care abordează avantajele și dezavantajele multilingvismului în economie, societate și instituțiile Uniunii Europene. Aceste rezultate oferă o imagine generală, deși evident limitată, a nevoilor unei politici lingvistice în actualul mediu multilingv european. Din această perspectivă, Curtea evaluează relevanța obiectivelor generale și a recomandărilor Strategiei europene pentru multilingvism (SEM). În plus, rezumăm dovezile disponibile privind măsurile și acțiunile întreprinse de Comisie pentru punerea în aplicare a TEP și, acolo unde este posibil, prezentăm date privind avantajele și dezavantajele acestora.

Cuprins

- 1 SEP și politica lingvistică a UE 9
 - 1.1 Obiectivele SEP 9
 - 1.2 Definierea costurilor, beneficiilor și relevanței TEP 13
- 2 Contextul european multilingv 18
 - 2.1 Economia multilingvă 19
 - 2.1.1 Competențe lingvistice ca formă de capital uman 19
 - 2.1.1.1 Diferențele de venit 19
 - 2.1.1.2 Ratele de performanță socială 22
 - 2.1.1.3 Capacitatea de angajare 22
 - 2.1.2 Contribuția limbilor la PIB și comerț 23
 - 2.1.3 Politica lingvistică și inovarea 24
 - 2.2 O societate multilingvă 25
 - 2.2.1 Mobilitate, incluziune și formula „Limba maternă + 2” 26
 - 2.2.2 Integrarea migrantilor 32
 - 2.3 Instituții multilingve 32
 - 2.3.1 Eficacitatea și echitatea regimului lingvistic al UE 32
 - 2.3.2 multilingvismul european după Brexit 36
- 3 Punerea în aplicare a statutului de economie de piață 38
 - 3.1 Coeziunea socială, dialogul intercultural și integrarea europeană 39
 - 3.2 Învățarea limbilor străine pe tot parcursul vieții 40
 - 3.3 Capacitatea de inserție profesională și competitivitatea 43
 - 3.4 Promovarea diversității lingvistice prin traducere 45
 - 3.5 Dimensiunea externă a multilingvismului 47
- 4 Concluzii 51
- 5 Referințe 55
- 6 Anexe 61
 - 6.1 Niveluri de educație în conformitate cu ISCED/ISCED 2011 61
 - 6.2 Corespondențe între nivelurile ISCED 2011 și ISCED 1997 61
 - 6.3 Competențe în limba engleză în rândul cetățenilor UE în vârstă de cel puțin 15 ani, 2012 62
 - 6.4 Ratele de excludere lingvistică în 25 de țări ale UE, rezidenți cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani, 2013 63

Lista abrevierilor:

Ancheta AES privind educația adulților = Anchetă privind educația adulților
ADR Rata absolută (lingvistică) a privării de dreptul de vot = Rata absolută de excludere a drepturilor lingvistice
Criti Caribbean Research Institute for Translation and Interpretation = Institutul de Cercetare pentru Traducere și Interpretare din Caraibe
Cadrul comun de referință pentru limbi al CEFR = Cadrul comun de referință pentru limbi (european)
EILC Cursuri intensive de limbi străine Erasmus = Cursuri intensive de limbi străine Erasmus
EMCI European Masters in Conference Interpreting = Master european în interpretare de conferință
EMT European Master în Traduceri = Master european în traducere
Convenția EPC privind brevetul european = Convenția brevetului european
Oficiul European de Brevete al OEB = Oficiul European de Brevete
FSE Fondul social european = Fondul social european
Strategia europeană pentru multilingvism a MES = Strategia europeană pentru multilingvism
Serviciul european de voluntariat al SEV = Serviciul european de voluntariat
PC7 Al șaptelea program-cadru pentru cercetare și dezvoltare tehnologică = Al șaptelea program-cadru pentru cercetare și dezvoltare tehnologică
Reuniunea anuală internațională a IAMLADP privind regimul lingvistic, Documentare și publicații = Reuniunea internațională anuală privind regimul lingvistic
IATE Interactive Terminology for Europe = Terminologie interactivă pentru Europa
DPI drepturi de proprietate intelectuală = drepturi de proprietate intelectuală
ISCED Clasificarea Internațională Standard a Educației = Clasificarea Internațională Tipul Educației (ISCED)
LILAMA Politica lingvistică pentru piața forței de muncă = Politica lingvistică pentru piața forței de muncă
Platforma web a industriei lingvistice LindWeb: platforma web a industriei lingvistice
LLP Program de învățare pe tot parcursul vieții = Program de învățare pe tot parcursul vieții
Politica lingvistică LPP și planificarea și planificarea lingvistică
Suport lingvistic online OLS = Asistență lingvistică online
MT@EC traducere automată pentru administrațiile publice = traducere automată pentru administrațiile publice
Promovarea, implementarea, cartografierea strategiilor lingvistice și de comunicare interculturală în organizații și companii = Promovarea, punerea în aplicare, cartografierea strategiilor de comunicare lingvistică și interculturală în organizații și întreprinderi
RDR Rata relativă (lingvistică) a privării de dreptul devot = Rata relativă exclusivă a drepturilor (lingvistică)
IMM-uri mici și mijlocii = întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri)
Învățare a limbilor străine orientată în mod voluntar = învățare a limbilor străine orientată către vocațional
Programul VTS Visiting Translator Scheme = program de traducător invitat.

Indicele tabelelor

Tabelul 1: diferențe de venit în Elveția (bărbați). Rezultate procentuale 20

Tabelul 2: premii pentru competențe lingvistice în diferite țări europene. Rezultate procentuale 21

Tabelul 3: Rata de rentabilitate socială a predării limbilor străine în Elveția (bărbați) 22

Tabelul 4: Cetățenii europeni care se declară capabili să poarte o conversație în cel puțin două limbi, altele decât limba lor maternă. Rezultate procentuale 27

Tabelul 5: rata de excludere lingvistică în UE. Rezultate procentuale 34

Tabelul 6: rata de excludere lingvistică în UE după Brexit. Rezultate procentuale. 37

Tabelul 7: Rezumatul activităților Comisiei Europene de punere în aplicare a statutului de economie de piață 49

Indexul ilustrațiilor

Figura 1: Criterii de evaluare și ciclul de elaborare a politicilor 15

Figura 2: procentul elevilor care învață cel puțin două limbi străine în UE, 2000-2010 (sursa: Comisia Europeană, 2012c:39) 28

Ilustrația 3: procentul elevilor care învață engleză, franceză și germană la nivelul 3 ISCED/ISCED (învățământ secundar general = liceu), 2005-2010, sursa: Comisia Europeană (2012: 40) 30

Rezumat general

Context și obiective:

Strategia europeană pentru multilingvism (MES) are trei obiective socioeconomice generale: promovarea mobilității forței de muncă pe piața unică, capacitatea de inserție profesională și creșterea economică în Europa, consolidarea coeziunii sociale, integrarea migranților în dialogul intercultural și gestionarea comunicării multilingve într-un mod eficace și favorabil incluziunii într-o democrație supranațională. Promovarea învățării limbilor străine pe tot parcursul vieții și sprijinirea traducerii și a interpretării sunt modalități de realizare a acestor obiective. Prezentul raport oferă o evaluare generală a relevanței TEP. Curtea examinează relația dintre obiectivele strategiei și problemele pe care ar trebui să le rezolve statutul de economie de piață.

O astfel de evaluare este efectuată în lumina rezultatelor empirice și teoretice ale literaturii academice în economia limbajului. Aceste rezultate oferă o imagine generală, dar limitată, a nevoilor politicii lingvistice în actualul mediu european multilingv. În acest context, Curtea evaluează relevanța obiectivelor generale și a recomandărilor SEP. Dacă o politică nu este relevantă, este puțin probabil ca aceasta să aducă beneficii societății. În cele din urmă, prezentul raport discută acțiunile Comisiei de punere în aplicare a TEP. Raportul rezumă dovezile disponibile pentru astfel de acțiuni și, acolo unde este posibil, prezentăm date privind avantajele și dezavantajele acestora. Această discuție evidențiază obiectivele care ar putea necesita un sprijin sporit, precum și tipul de date și informații necesare pentru a îmbunătăți monitorizarea punerii în aplicare a statutului de economie de piață.

Rezultate:

Primul obiectiv general al SEP este de a promova mobilitatea forței de muncă pe piața unică, capacitatea de inserție profesională și creșterea economică în Europa. Cercetările empirice efectuate în diferite țări arată că competențele în materie de limbi străine aduc beneficii economice persoanelor în ceea ce privește diferențele pozitive de venituri. Competențele lingvistice foarte bune sunt recompensate mai clar decât competențele lingvistice limitate. Engleza are o valoare economică de necontestat pe piața europeană a forței de muncă, dar nu este singurul atu lingvistic în care să se investească; în unele contexte, competențele în alte limbi pot fi recompensate mai bine decât engleza. Acest lucru demonstrează importanța predării și învățării în mai multe limbi străine, în conformitate cu recomandările Consiliului European rezumate în formula „limba maternă + două limbi străine” ($MT+2 = LM+2$). Ratele pozitive de rentabilitate socială în predarea limbilor străine arată că învățarea limbilor străine reprezintă o investiție valoroasă pentru societate în ansamblu. Deși importanța competențelor lingvistice străine pentru capacitatea de inserție profesională este evidențiată în diferite documente ale UE, dovezile empirice care susțin această afirmație sunt încă premature. Unele studii arată că competențele lingvistice contribuie la produsul intern brut (PIB), dar, din păcate, niciunul dintre aceste studii nu se referă la țările UE. Competența în limba (limbile) țării gazdă are un efect pozitiv asupra venitului din muncă și asupra capacității de inserție profesională a migranților. Prezența uneia sau a mai multor limbi comune sporește considerabil fluxurile comerciale dintre țări. În ceea ce privește relația dintre inovarea lingvistică și cea tehnologică, s-a demonstrat că politica lingvistică are un impact asupra repartizării costurilor suportate de întreprinderile inovatoare pentru protecția drepturilor de proprietate intelectuală, în special a brevetelor.

Sprijinirea învățării limbilor străine pentru a promova mobilitatea intraeuropeană și pentru a

promova incluziunea în țara gazdă este un obiectiv al statutului de economie de piață. Dovezile empirice confirmă afirmația potrivit căreia învățarea limbilor străine facilitează mobilitatea. Vorbirea limbii unei țări gazdă mărește migrația către această țară aproape cu cinci. În plus, învățarea limbii oficiale a țării gazdă poate facilita incluziunea. Cu toate acestea, competențele bune și foarte bune în materie de limbi străine nu sunt încă norma în UE. Doar un sfert dintre cetățenii europeni declară că pot vorbi cel puțin două limbi străine. Acest procent a rămas practic constant între 2001 și 2012. Ușurința în limba engleză nu este o „cunoaștere de bază” universală în Europa: doar 7 % dintre cetățenii europeni își declară capacitatea de a vorbi engleza ca limbă străină la un nivel foarte bun. Nivelurile intermediare și elementare sunt mult mai răspândite. În general, o politică lingvistică bazată pe formula LM+ 2 sau pe promovarea unui singur limbaj vehicular nu poate rezolva tensiunea dintre mobilitate și incluziune, deoarece nu abordează în mod adecvat problema imprevizibilității posibilităților de mobilitate ale persoanelor. Ar putea fi necesare măsuri suplimentare la nivel european și național pentru a promova și facilita mobilitatea și incluziunea. Învățarea unei limbi străine înainte de a pleca în străinătate și/sau imediat după sosirea în țara gazdă ar trebui să devină mai accesibilă și mai ieftină. Ar trebui sprijinită furnizarea mai multor servicii publice multilingve și forme administrative în mai multe limbi. Acest lucru subliniază importanța traducerii și a interpretării în gestionarea comunicării multilingve în Europa.

Al treilea obiectiv general al SEP este promovarea multilingvismului în instituțiile UE. Multilingvismul este cel mai eficient regim lingvistic pentru transmiterea informațiilor către cetățenii UE. Procentul persoanelor care ar fi excluse dacă limba engleză ar fi singura limbă oficială din UE ar fi cuprins între 45 % și 80 %, în funcție de indicatorii și datele utilizate. O politică trilingvă bazată pe engleză, franceză și germană ar exclude 26-50 % dintre rezidenții adulți din UE. Procentul persoanelor excluse este semnificativ mai mare în sudul și estul Europei. În plus, persoanele dezavantajate din punct de vedere economic și social tind să fie mai puțin susceptibile de a vorbi limbi străine și, prin urmare, riscă să fie afectate în cazul în care UE încetează să își utilizeze limba maternă sau limba de învățământ primar. Din această perspectivă, multilingvismul contribuie la coeziunea socială. Ar trebui remarcat faptul că nu numai o reducere generală a numărului de limbi ar conduce la excludere; chiar și reducerea domeniilor actuale de utilizare a limbii oficiale are efecte similare (de exemplu, în paginile web ale Comisiei Europene). Ratele de excludere lingvistică asociate cu politica monolingvă și/sau trilingvă vor crește după retragerea Regatului Unit din UE. Acest lucru subliniază importanța unei abordări multilingve a comunicării externe a UE.

Pentru a concluziona cu privire la acest aspect, cele trei obiective stabilite în SEP sunt în mod clar adecvate, deoarece sunt în concordanță cu problemele cu care ar trebui să se confrunte strategia. Prin urmare, statutul de economie de piață ar trebui să aducă diverse beneficii cetățenilor UE și economiei europene. S-ar putea face mai mult pentru a reduce tensiunea dintre mobilitate și incluziune.

A doua parte a prezentului raport analizează măsurile adoptate de Comisie pentru punerea în aplicare a TEP. Există trei tipuri de astfel de măsuri. Primul este de a colecta date foarte utile privind competențele lingvistice ale elevilor și studenților (de exemplu, primul sondaj european privind competențele lingvistice) și date privind competențele lingvistice ale adulților (de exemplu, sondaj Eurobarometru și sondaj privind educația adulților). Al doilea set de inițiative este publicarea de documente, site-uri web și rapoarte menite să sporească gradul de conștientizare cu privire la beneficiile diversității lingvistice

și ale învățării limbilor străine în societate și în economie. Cu toate acestea, lipsa unor indicatori de rezultat expliciti ne împiedică să evaluăm efectele finale și domeniul de aplicare al acestor inițiative. Al treilea tip de măsuri constă în sprijin financiar direct pentru învățarea limbilor străine prin intermediul programului de învățare pe tot parcursul vieții și al Fondului social european. Programul de învățare pe tot parcursul vieții a finanțat diverse proiecte care se ocupă de învățarea limbilor străine, dar lipsa unor indicatori de rezultat clari nu permite o evaluare a eficacității și a rentabilității acestor proiecte. Fondul social european a fost utilizat pentru formarea lingvistică menită să îmbunătățească capacitatea de inserție profesională și integrarea imigranților, dar nu a fost publicat niciun calcul precis care să cuantifice valoarea finanțării investite în acest scop și să estimeze efectele obținute. Au fost întreprinse puține inițiative pentru a promova dimensiunea externă a multilingvismului.

În general, informațiile privind costurile și eficacitatea programelor și acțiunilor UE în vederea respectării statutului de economie de piață nu sunt complete. Indicatorii pentru evaluarea rezultatelor politicii lingvistice ar trebui definiți mai explicit. Ar trebui acordată mai multă atenție evaluării efectelor finale ale programelor care vizează îmbunătățirea competențelor lingvistice ale studenților și adulților. Ar trebui acordată o atenție deosebită coerenței dintre statutul de economie de piață și alte politici ale UE care ar putea avea un impact asupra diversității lingvistice și asupra aplicării formulei LM+ 2, în special în învățământul superior.

1 Statutul de economie de piață și politica lingvistică a UE

Principalele rezultate:

- „Epoca de aur” a multilingvismului a fost perioada 2007-2010. După 2014, multilingvismul nu a fost una dintre prioritățile Comisiei.
- Actuala lipsă de atenție acordată multilingvismului nu este justificată.
- Strategia europeană pentru multilingvism (ESMS) are trei obiective socioeconomice principale: 1) consolidarea coeziunii sociale, integrarea migranților și dialogul intercultural, 2) promovarea mobilității forței de muncă pe piața unică, capacitatea de inserție profesională și creșterea economică în Europa, 3) gestionarea comunicării multilingve într-o democrație supranațională într-un mod eficace și favorabil incluziunii.
- Promovarea învățării limbilor străine pe tot parcursul vieții și sprijinirea traducerii și a interpretării sunt obiective operaționale pentru atingerea obiectivelor generale.

1.1 Obiectivele statutului de economie de piață

Rezoluția Consiliului European privind o strategie europeană pentru multilingvism (SEM) (Consiliul Uniunii Europene 2008 b) este unul dintre documentele publicate de UE care se ocupă de politica lingvistică europeană generală. Prin urmare, TEP nu poate fi studiată în mod izolat. Există două tipuri de documente relevante care corespund scopurilor prezentului document și care sunt:

documente oficiale care definesc politica lingvistică generală a UE, cum ar fi rezoluțiile Consiliului, comunicările Comisiei sau rezoluțiile Parlamentului European. Aceste documente acoperă patru domenii. Primul domeniu este educația, în special învățarea și predarea limbilor străine. Al doilea domeniu se referă la rolul și importanța limbilor pentru incluziune, coeziune socială, dialog intercultural, cetățenie europeană și democrație lingvistică. În al treilea rând, diferite documente abordează impactul competențelor lingvistice asupra mobilității persoanelor, asupra capacității lor de inserție profesională și asupra competitivității întreprinderilor. Al patrulea domeniu de politică, care a devenit destul de marginal după 2000, se referă la sprijinul acordat limbilor minoritare.

rapoarte sau studii elaborate de experți externi cu privire la mai multe aspecte ale politicii lingvistice a UE.

În plus, există diverse documente oficiale, rapoarte sau studii care, indirect sau întâmplător, se referă la limbi sau la politica lingvistică ca aspect al altor subiecte, cum ar fi integrarea migranților adulți și a copiilor acestora, crearea unui brevet european cu efect centralizat și învățământul superior. Nu vom lua în considerare întrebările referitoare la problemele lingvistice depuse în Parlamentul European, deciziile Curții de Justiție sau ale Ombudsmanului European privind problemele lingvistice și documentele care se referă la caracteristicile interne ale politicii lingvistice a UE, cum ar fi dispozițiile care definesc regimul său lingvistic (de exemplu, Regulamentul 1/58). Stocul de documente publicate este important (a se vedea Gazzola 2016, în presă pentru o prezentare generală). De exemplu, între 1981 și 2015, instituțiile și organismele UE au publicat aproximativ 100 de documente care aparțin grupului (a), în timp ce, între 1996 și 2015, UE a publicat 70 de

publicații ale grupului (b). Nu este nici posibil, nici relevant să se furnizeze un rezumat al acestor documente în prezenta notă de informare. Cu toate acestea, este necesar să se menționeze câteva pentru a contextualiza Rezoluția Consiliului privind statutul de economie de piață și să se prezinte cadrul general al politicii lingvistice europene.

Epoca de aur a multilingvismului a fost probabil perioada 2007-2010. La momentul respectiv, Comisia avea un veritabil comisar pentru multilingvism (dl Orban). În această perioadă au fost publicate diverse documente importante de politică, inclusiv TEP. Printre altele, ar trebui să menționăm comunicarea Comisiei intitulată "*Multilingvismul: un avantaj pentru Europa și un angajament comun*" (Comisia Europeană 2008) și o *rezoluție a Parlamentului European din 24 martie 2009 privind multilingvismul* (Parlamentul European 2008). Desigur, acest lucru nu înseamnă că, înainte de 2007, nu s-a acordat atenție diversității lingvistice. Înainte de 2007, multilingvismul era un domeniu politic explicit al comisarului european pentru educație, cultură și multilingvism (deținut de dl Figel între 2004 și 2007), precum și un aspect important pe agenda comisarului pentru educație, cultură, tineret, mass-media și sport (deținut de dna Reding între 1999 și 2004). Între 1999 și 2007, au fost publicate diverse documente politice importante privind învățarea limbilor străine, de exemplu Comunicarea Comisiei privind *promovarea învățării limbilor străine și a diversității lingvistice. Un plan de acțiune 2004-2006* (2003), „*onouă strategie-cadru pentru multilingvism*” a Comisiei (2005) și *concluziile Consiliului European de la Barcelona din 2002*, când Consiliul a recomandat ca statele membre să predea elevilor cel puțin două limbi străine în plus față de limba lor maternă (această formulă este denumită uneori „limba maternă + 2” sau LM+ 2). Merită menționată organizarea Anului european al limbilor în 2001. Cu toate acestea, după 2010, multilingvismul a fost reintegrat în portofoliul Educație și Cultură (deținut de dna Vassiliou) și, în cele din urmă, a dispărut în 2014, când și-a început mandatul comisia condusă de dl Juncker. Pe scurt, deceniul 2000-2010 a fost un moment în care diversitatea lingvistică și multilingvismul erau mult mai vizibile decât în prezent. Cu toate acestea, acest lucru nu înseamnă că multilingvismul și politica lingvistică sunt mai puțin importante și relevante în Europa de astăzi decât în trecut, ci dimpotrivă. Vom reveni asupra acestui punct al concluziilor.

SEM invită statele membre și Comisia să întreprindă trei tipuri de acțiuni. Astfel de acțiuni sunt uneori menționate în alte documente oficiale. Primul este **consolidarea învățării limbilor străine** pe tot parcursul vieții (punctul 2 din MES). Aceasta înseamnă investirea mai multor resurse în predarea limbilor străine la toate nivelurile de educație (și anume, învățământul obligatoriu, profesional și superior), îmbunătățirea oportunităților de învățare a limbilor străine în contexte formale, non-formale și informale, sprijinirea formării profesorilor de limbi străine și implicarea acestora în schimburile internaționale. În literatura academică privind politica și planificarea lingvistică (LPP = PPL), aceasta este definită ca planificarea achizițiilor (a se vedea Hornberger 2006).

La punctul 5 din statutul de economie de piață, Consiliul invită Comisia și statele membre să **promoveze limbile UE în întreaga lume**. În acest scop, Consiliul recomandă consolidarea cooperării dintre instituțiile culturale din statele membre și consolidarea cooperării cu organizațiile care activează în domeniul învățării limbilor străine și al diversității culturale și lingvistice. În LPP = PPL, aceasta se numește *planificare de stat*.

În cele din urmă, Consiliul subliniază **importanța industriei traducerilor** și încurajează acțiunile de sprijinire a traducerii textelor și filmelor, a formării traducătorilor și a dezvoltării bazelor de date terminologice multilingve și a tehnologiilor lingvistice¹.

Scopul acestui document de informare nu este de a discuta cele trei acțiuni prezentate recent sau nu în mod fundamental. Ne concentrăm mai degrabă asupra celor **trei obiective generale implicite sau explicite ale TEP**. Promovarea învățării limbilor străine pe tot parcursul vieții și sprijinirea sectorului traducerilor nu sunt obiectivele finale ale SEP. Acestea sunt condiții prealabile pentru realizarea altor obiective socio-economice generale, și anume:

1. Consolidarea coeziunii sociale, a integrării migranților și a dialogului intercultural (punctul 1 din MES)
2. Promovarea mobilității forței de muncă pe piața unică, a capacității de inserție profesională și a creșterii economice în Europa (punctul 3 din SEM);
3. gestionarea eficientă și favorabilă incluziunii a comunicării multilingve într-o democrație supranațională (recomandări finale adresate Comisiei).

Statutul de economie de piață ar trebui evaluat în lumina acestor trei obiective generale.

Primul obiectiv al SEP este de a promova multilingvismul cu scopul de a „consolida coeziunea socială, dialogul intercultural și integrarea europeană”. Aceste concepte nu au fost definite în mod oficial nici în TEP, nici în Comunicarea Comisiei intitulată "*Multilingvismul: un avantaj pentru Europa și un angajament comun*" [Comisia Europeană 2008 e]. Prin urmare, în acest articol, adoptăm următoarele definiții de lucru².

Incluziunea socială poate fi definită ca procesul prin care persoanele care locuiesc pe un anumit teritoriu, indiferent de mediul lor socio-cultural, își pot valorifica întregul potențial în viață. Politicile care promovează accesul egal la serviciile publice și acțiunile care permit cetățenilor să participe la procesele decizionale care le afectează viața sunt exemple de eforturi de îmbunătățire a incluziunii sociale. *Coeziunea socială* este un concept învecinat care poate fi definit ca o caracteristică a unei societăți în care toate grupurile au un sentiment de apartenență, participare, incluziune, recunoaștere și legitimitate. Consiliul Europei definește *dialogul intercultural* ca fiind „un schimb de opinii deschis și respectuos între persoane și grupuri care aparțin diferitelor culturi, ceea ce duce la o înțelegere mai profundă a percepției generale a celeilalte”³. Deși nu există o definiție formală a integrării *europene*, putem interpreta acest termen ca fiind procesul dinamic prin care UE s-a dezvoltat treptat ca entitate politică. El se referă la interdependențele parțiale care au fost extinse treptat de la economie la sferile politice.

Aceste definiții sunt prea largi și prea vagi pentru a fi interpretate ca obiective politice concrete și ar trebui să fie mai bine specificate (vom reveni la acest aspect în concluzii). Prin urmare, în acest articol ne concentrăm asupra interpretării speciale a acestor

1 Diverse exemple de programe sau baze de date, cum ar fi Europa creativă, terminolul interactiv ogie pentru Europa (IATE) și sistemul de traducere automată pentru administrațiile publice vor fi discutate în detaliu în secțiunea 3.4.

2 Definițiile incluziunii și coeziunii sociale sunt adaptate de către Divizia pentru politică socială și dezvoltare a Organizației Națiunilor Unite <http://undesadspd.org/socialintegration/definition.aspx>

3 a se vedea http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/concept_EN.asp#P30_3374

concepte care apar în cadrul SEP și al altor declarații oficiale privind multilingvismul, cum ar fi *Concluziile Consiliului din 22 mai 2008 privind multilingvismul* (Consiliul Uniunii Europene 2008a) și *Rezoluția Parlamentului European din 24 martie 2009 privind multilingvismul* (Parlamentul European 2008).

Consolidarea coeziunii sociale, a dialogului intercultural și a integrării europene poate însemna lucruri diferite. În primul rând, integrarea lingvistică a migranților adulți și a copiilor acestora este cu siguranță unul dintre obiectivele explicite ale statutului de economie de piață (a se vedea și *Cartea verde privind migrația* publicată de Comisia Europeană 2008b). Aceasta nu înseamnă că integrarea nu ar trebui să permită migranților să păstreze limba (limbile) țării lor de origine. În al doilea rând, dobândirea de competențe în materie de limbi străine ar trebui să fie posibilă și accesibilă tuturor persoanelor din societate. Cu alte cuvinte, competențele lingvistice nu ar trebui să fie o prerogativă a elitei. Competențele lingvistice și integrarea lingvistică ar trebui să contribuie la evitarea apariției unor „comunități paralele” împărțite (sau chiar separate) de barierele lingvistice în cadrul unei societăți date. Acest lucru este valabil nu numai pentru migranți, ci și pentru cetățenii UE care se deplasează în străinătate. Competențele lingvistice facilitează dialogul intercultural, deoarece sporesc capacitatea cetățenilor UE de a înțelege cultura altor europeni (și a migranților) și contribuie astfel la integrarea europeană.

Al doilea obiectiv general al SEP este „promovarea mobilității forței de muncă pe piața unică, a capacității de inserție profesională și a creșterii economice în Europa”. Mobilitatea este un termen care se referă la diferite fenomene: imigrația (*resortisanții* străini care intră în țară), *emigrația* (*resortisanții* care părăsesc țara), *migrația de întoarcere* (*resortisanții* care se întorc în țară) și *migrația circulară* (cetățenii care se deplasează în ambele direcții între țări) (Vandenbrande 2006:9). Acest obiectiv este, de asemenea, foarte general, dar este relativ mai ușor de definit și de măsurat decât primul. Trebuie remarcat faptul că cel de-al doilea obiectiv general a devenit predominant în discursul UE privind multilingvismul din ultimii 15 ani. De la începutul anilor 2000, discursurile UE privind învățarea limbilor străine au fost din ce în ce mai legate de realizarea obiectivelor socioeconomice generale ale UE, astfel cum sunt definite în *Agenda de la Lisabona 2000—2010* și în *Agenda Europa 2020* (Krzyzanowski și Wodak 2011)⁴. Acest lucru nu înseamnă că aspectele culturale sau cognitive ale învățării limbilor străine au fost neglijate. Mai degrabă, domeniul de aplicare al politicii lingvistice a UE a fost extins. Competențele lingvistice străine sunt considerate din ce în ce mai mult ca o formă de capital uman care poate aduce beneficii economice persoanelor fizice, întreprinderilor și economiei în ansamblu. În cadrul Comisiei "*Multilingvism: un avantaj pentru Europa și un angajament comun*" (Comisia Europeană 2008 e), de exemplu, competențele lingvistice sunt prezentate ca un tip de capacitate care contribuie la prosperitatea economică, un atu care sporește competitivitatea întreprinderilor europene și o formă de capital uman care poate afecta în mod pozitiv capacitatea de inserție profesională a cetățenilor. În Comunicarea Comisiei „*Un nou cadru strategic pentru multilingvism*” (Comisia Europeană 2005), îmbunătățirea competențelor lingvistice europene este legată în mod explicit de unul dintre obiectivele centrale ale proiectului european, și anume realizarea unei integrări economice depline. În acest document, Comisia susține că "pentru ca piața unică să fie eficientă, Uniunea are nevoie de o forță de muncă mai mobilă. Competențele în mai multe limbi sporesc oportunitățile pe piața forței de muncă".

4 Agenda de la Lisabona a fost un plan elaborat de Comisia Europeană pentru a face din UE „cea mai competitivă și dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume, capabilă de o creștere economică durabilă, cu locuri de muncă mai bune și mai multe și o mai mare coeziune socială înainte de 2010”. Europa 2020 este o strategie pe 10 ani pentru o „creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii”, cu o mai bună coordonare a politicilor naționale și europene.

În *concluziile Consiliului privind competențele lingvistice în vederea îmbunătățirii mobilității* (Consiliul Uniunii Europene 2010), competențele lingvistice sunt descrise ca fiind "o componentă-cheie a unei economii competitive bazate pe cunoaștere. Cunoașterea limbilor străine este o competență vitală pentru toți cetățenii UE, permițându-le să se bucure atât de avantajele economice, cât și de cele sociale ale liberei circulații în cadrul Uniunii". Într-o comunicare recentă a Comisiei intitulată "*Regândirea educației: investiții în competențe pentru îmbunătățirea rezultatelor socioeconomice*" (Comisia Europeană 2012 f, Comisia Europeană 2012 d), competențele lingvistice sunt descrise ca fiind "din ce în ce mai importante pentru creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă și de mobilitate a tinerilor"; în plus, "competențele lingvistice scăzute reprezintă un obstacol major în calea liberei circulații a lucrătorilor. Întreprinderile au nevoie, de asemenea, de competențele lingvistice necesare pentru a funcționa pe o piață globală. Există motive economice solide care stau la baza unor astfel de declarații. Acest aspect va fi discutat mai detaliat în secțiunea următoare.

Al treilea obiectiv al statutului de economie de piață se referă la gestionarea comunicării multilingve în instituțiile UE. Consiliul invită Comisia să acorde o atenție deosebită „furnizării de informații în toate limbile oficiale și promovării multilingvismului pe site-urile internet ale Comisiei”. Această recomandare reia recomandarea menționată mai sus a Parlamentului European (2008), în care Parlamentul subliniază "necesitatea recunoașterii parității între limbile oficiale ale UE în toate aspectele activității publice", precum și concluziile Consiliului din 2008 (2008a), care au subliniat că "diversitatea lingvistică a Europei ar trebui menținută și ar trebui respectată pe deplin paritatea dintre limbi. Instituțiile UE ar trebui să joace un rol-cheie în urmărirea acestor obiective". Accentul pus în cadrul SEP pe valoarea traducerii și a interpretării, precum și pe importanța industriei lingvistice este parțial legat de sprijinul Consiliului pentru multilingvism în instituțiile UE. De fapt, UE este cel mai mare angajator de traducători și interpreți din lume.

1.2 Definirea costurilor, a beneficiilor și a relevanței TEP

În general, ordinea publică este definită ca "o serie de decizii sau activități coerente în mod intenționat luate sau desfășurate de diferiți actori publici și uneori privați, ale căror resurse, legături instituționale și interese variază, cu scopul de a aborda în mod specific o problemă care este definită din punct de vedere politic ca fiind colectivă prin natura sa. Acest grup de decizii și activități dă naștere unor acțiuni formalizate de natură mai mult sau mai puțin restrictivă, care vizează adesea modificarea comportamentului grupurilor sociale (persoane fizice) despre care se presupune că se află la originea problemei colective care urmează să fie rezolvată (grupuri-țintă) sau care sunt capabile să o rezolve (grupuri-țintă) în interesul grupului social care suferă efectele negative ale problemei în cauză (beneficiarii finali)" (Knoepfel et al. 2007:24).

Politicile lingvistice pot fi caracterizate ca un anumit tip de politică publică care urmărește, în cele din urmă, să schimbe comportamentul lingvistic al unei anumite populații țintă (vior Grin 2003, Gazzola 2014 are pentru o discuție). Mai precis, o politică lingvistică este un set de măsuri – luate în general de stat, de autoritățile regionale și locale – pentru a influența, în mod explicit sau implicit, corpul, statutul și dobândirea uneia sau mai multor limbi. După cum se arată în secțiunea anterioară, unele dintre măsurile sau acțiunile sugerate în cadrul SEP pot fi considerate o formă de planificare a statutului și a achizițiilor. De exemplu, promovarea învățării limbilor străine pe tot parcursul vieții are drept scop schimbarea comportamentului persoanelor prin creșterea competențelor lingvistice ale

acestora.

Întrucât învățarea și traducerea pe tot parcursul vieții a limbilor străine sunt prezentate implicit ca mijloc de realizare a altor obiective socioeconomice generale ale UE, evaluarea beneficiilor și a dezavantajelor (sau „beneficiile” și „costurile”) ale SEP, precum și a efectelor sale distributive, ar trebui efectuată în conformitate cu aceste obiective generale. Înainte de a discuta modul în care pot fi caracterizate beneficiile și dezavantajele TEP, este necesar să se reamintească unele definiții importante.

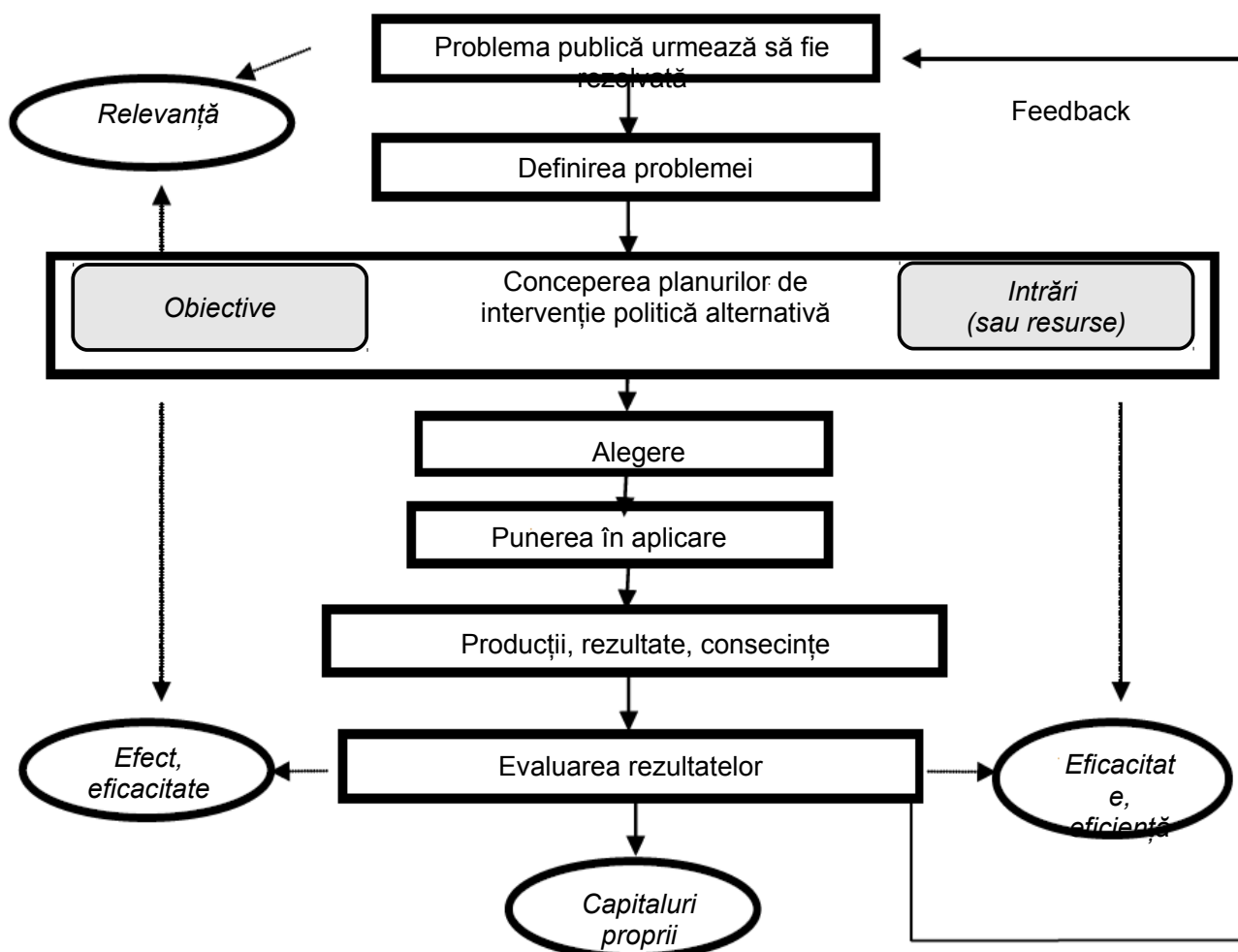
Elaborarea și punerea în aplicare a politicilor publice sunt adesea prezentate ca un ciclu (sau „ciclu politic”), ale cărui etape pot fi rezumate după cum urmează⁵:

- a. apariția și percepția unei probleme publice care trebuie rezolvată (de exemplu, lipsa unor competențe lingvistice adecvate pe piața forței de muncă, barierele lingvistice care împiedică mobilitatea);
- b. înțelegerea și definirea problemei;
- c. formularea și compararea soluțiilor posibile sau a planurilor de acțiune alternative (de exemplu, modalități alternative de promovare a formării lingvistice a adulților);
- D. alegerea soluției,
- e. punerea în aplicare,
- F. Produse și rezultate
- g. Evaluarea rezultatelor
- H.(i)-(re)apariția și percepția unei probleme.

Evaluarea unei politici publice se efectuează pe baza unor criterii diferite. Cele mai importante criterii sunt: *relevanța*, *eficacitatea*, *eficiența* (adesea interpretată ca raportul cost-eficacitate în cercetarea aplicată) și *echitatea*. **Relevanța** se referă la evaluarea caracterului adecvat al obiectivelor explicite ale politicii în raport cu problemele pe care ar trebui să le abordeze. Evaluarea **eficacității** unei politici înseamnă clarificarea măsurii în care obiectivele au fost atinse. Evaluarea eficacității necesită o analiză aprofundată a obiectivelor care trebuie atinse, o analiză a relațiilor cauză-efect care să facă legătura între politică și obiectivele sale finale și măsurarea rezultatelor politicii (a se vedea mai jos). Evaluarea **eficienței** (= eficacitate, în sensul raportului cost-eficacitate) a diferitelor politici înseamnă corelarea resurselor mobilizate cu rezultatele obținute. În analiza politicilor, evaluarea **echității** implică identificarea persoanelor care pierd, a celor care câștigă și (dacă este posibil) în ce măsură, precum și modul în care costurile politicilor alternative sunt repartizate între persoane și grupuri.

Prin urmare, nu există niciun conținut etic specific în conceptul tehnic de „echitate” în analiza politicilor (de exemplu, Just, HUETH și Schmitz 2004), iar echitatea politicilor lingvistice poate fi, prin urmare, luată în considerare în ceea ce privește efectele distributive ale politicilor lingvistice alternative asupra actorilor în cauză. Figura 1 sintetizează principalele etape ale ciclului de elaborare a politicilor. Bulele ovale reprezintă criteriile de evaluare.

5 a se vedea Gazzola (2014 a: 53-54, citând Knoepfel et al. 2007) pentru o discuție.

Sursă: Gazzola (2014a 53-54)

Ilustrația 1: Criterii de evaluare și ciclul de elaborare a politicilor

Resursele (sau resursele) unei politici sunt definite ca fiind toate resursele financiare, umane, materiale, organizaționale și de reglementare mobilizate pentru punerea în aplicare a unei intervenții. **Costurile** sunt calculate pe baza resurselor mobilizate. **Rezultatele** unei politici sunt efectele directe ale politicii, adică ceea ce este finanțat și obținut prin resursele alocate politicii. Cu alte cuvinte, rezultatele sunt toate obținute în schimbul cheltuielilor publice (unele exemple concrete sunt prezentate în secțiunile următoare). Rezultatele (sau **realizările**, sau **consecințele**) sunt efectele finale ale unei politici în ceea ce privește variabilele pe care se dorește să le influențeze (de exemplu, promovarea capacității de inserție profesională prin învățarea limbilor străine). În analiza cost-beneficiu, beneficiile (sau beneficiile) unei politici trebuie evaluate în termeni monetari. Cu toate acestea, identificarea și calcularea beneficiilor politicilor lingvistice reprezintă o sarcină grea din cauza dificultăților metodologice și epistemologice cauzate de natura complexă a limbajului, care este departe de a fi rezolvată (a se vedea Grin 2003 pentru o discuție). Trebuie remarcat faptul că beneficiile politicilor lingvistice nu se limitează doar la valoarea de piață a limbilor, ci și la **valoarea lor** nebună sau **simbolică** (a se vedea Grin și Vaillancourt 1997 pentru discuții). Competențele lingvistice dobândite în cadrul formării profesionale, de exemplu, pot fi utilizate la locul de muncă și pot aduce beneficii economice persoanelor. Cu toate acestea, ele pot îmbunătăți, de asemenea, dialogul intercultural între persoane care provin din medii naționale diferite. În evaluarea

politicilor lingvistice, **beneficiile sau beneficiile** sunt definite ca fiind efectele pozitive ale unei politici asupra actorilor direct vizați de politica în sine. În unele cazuri, astfel de prestații pot fi cuantificate în termeni monetari, cum ar fi creșterea diferențelor de venit pentru lucrătorii bilingvi care au urmat cursuri de limbă, în timp ce, în alte cazuri, trebuie utilizate alte unități de măsură nemonetare. Prin urmare, în evaluarea politicilor lingvistice sunt necesare simplificări (de exemplu, „numărul de șomeri care își găsesc un loc de muncă datorită competențelor lingvistice dobândite în timpul formării profesionale” și „procentul de cetățeni ai UE care pot înțelege limbile oficiale ale UE”). Câteva exemple vor fi prezentate în secțiunile următoare.

Cu toate acestea, modelul standard de evaluare prezentat în figura 1 se aplică numai într-o anumită măsură pentru TEP. De fapt, MES stabilește obiective foarte generale în domeniul de politică foarte diferite, cum ar fi piața forței de muncă, incluziunea socială și cetățenia. Pentru a evalua avantajele și dezavantajele statutului de economie de piață într-un singur domeniu de intervenție, factorii de decizie politică ar trebui să specifice obiectivele mai detaliat și să clarifice lanțul logic care leagă resursele investite de rezultatele preconizate. Acest lucru ar fi prea specific pentru o rezoluție (Comisie), desigur, dar nu și pentru planuri de punere în aplicare separate. În plus, beneficiile ar trebui definite și identificate printr-un set de indicatori de rezultat și, chiar mai important, ar trebui furnizate date adecvate și fiabile. Din cunoștințele noastre, aceste informații nu sunt disponibile, iar ceea ce este disponibil este suficient doar pentru câteva aspecte ale TEP. O modalitate posibilă de a depăși aceste obstacole este de a restrânge domeniul de aplicare al analizei și de a face distincția între evaluarea relevanței obiectivelor generale ale TEP și evaluarea efectelor măsurilor luate de Comisie pentru punerea în aplicare a TEP.

Acest raport este organizat în două părți. Prima parte oferă o evaluare globală a relevanței TEP. Curtea examinează relația dintre obiectivele strategiei și problemele pe care ar trebui să le rezolve statutul de economie de piață. O astfel de evaluare este efectuată în lumina rezultatelor empirice și teoretice ale literaturii academice în economia limbajului. Prezentul raport prezintă diferitele rezultate ale cercetărilor privind avantajele și dezavantajele multilingvismului în economie, societate și instituțiile UE. Aceste rezultate oferă o imagine generală, deși limitată, a nevoilor politicii lingvistice în actualul mediu european multilingv. În acest context, Curtea evaluează relevanța obiectivelor generale și a recomandărilor SEP, și anume evaluarea măsurii în care SEP propune obiective și măsuri relevante pentru soluționarea unora dintre cele mai importante probleme lingvistice din actualul mediu european multilingv. Dacă o politică nu este relevantă, este puțin probabil ca aceasta să aducă beneficii societății.

În a doua parte a raportului, Curtea se concentrează asupra acțiunilor Comisiei de punere în aplicare a statutului de economie de piață. Rezumăm dovezile disponibile pentru astfel de acțiuni și, acolo unde este posibil, prezentăm date privind avantajele și dezavantajele acestora, utilizând cadrul simplu prezentat în figura 1. Această discuție evidențiază obiectivele care ar putea necesita sprijin suplimentar, precum și tipul de date și informații necesare pentru a îmbunătăți monitorizarea punerii în aplicare a statutului de economie de piață.

2 Contextul european multilingv

Principalele rezultate:

- În general, competențele în materie de limbi străine aduc beneficii economice persoanelor în ceea ce privește diferențele pozitive de venit. Competențele lingvistice foarte bune sunt recompensate mult mai mult decât cunoștințele lingvistice limitate. Engleza are o valoare economică de necontestat pe piața europeană a forței de muncă, dar nu este singurul atu în care să se investească; în unele contexte, competențele în alte limbi pot fi recompensate mai bine. Acest lucru subliniază importanța predării mai multor limbi străine în sistemele educaționale din țările europene.
- Ratele pozitive de rentabilitate socială în predarea limbilor străine arată că învățarea limbilor străine reprezintă o investiție valoroasă pentru societate în ansamblu.
- Deși importanța competențelor lingvistice străine pentru capacitatea de inserție profesională este evidențiată în diferite documente ale UE, dovezile empirice care susțin această afirmație sunt încă insuficiente. Cu toate acestea, competența în limba (limbile) țării gazdă are un impact pozitiv asupra veniturilor profesionale ale migrantilor și asupra capacității de inserție profesională a acestora.
- Unele studii arată că competențele lingvistice contribuie la produsul intern brut (PIB), dar, din păcate, niciunul dintre aceste studii nu privește Uniunea Europeană.
- O limbă oficială sau vorbită comună mărește în mod semnificativ fluxurile comerciale dintre țări.
- O politică lingvistică poate avea un impact asupra alocării costurilor suportate de întreprinderile europene inovatoare pentru a proteja drepturile de proprietate intelectuală prin brevete. Acest lucru ar putea ridica probleme de echitate în ceea ce privește proiectul de brevet european cu efect centralizat.
- Învățarea limbilor străine facilitează mobilitatea. Vorbind limba unei țări crește probabilitatea de migrare în acea țară de aproximativ cinci ori.
- Formula „limba maternă plus două limbi străine” sau promovarea unei singure limbi vehiculare nu sunt suficiente pentru a promova atât mobilitatea intraeuropeană, cât și integrarea în societatea țării gazdă.
- Doar un sfert dintre cetățenii europeni declară că pot vorbi cel puțin două limbi străine. Acest procent a rămas practic constant între 2001 și 2012. Marea majoritate a europenilor au un nivel elementar sau intermediar în limbi străine. Se preconizează că nivelul competențelor lingvistice se va îmbunătăți în viitorul apropiat, dar numai într-o anumită măsură.
- Doar 7 % dintre cetățenii UE își declară capacitatea de a vorbi engleza ca limbă străină la un nivel foarte bun. Nivelurile intermediare și elementare sunt mult mai frecvente. În ciuda investițiilor masive în predarea limbii engleze în sistemul de învățământ, bilingvismul nu este așteptat în viitorul apropiat. Cunoașterea limbii engleze nu este o „competență de bază” universală în Europa.
- Sunt necesare măsuri suplimentare pentru a reduce tensiunea dintre mobilitate și incluziune, și anume posibilitatea de a învăța efectiv o limbă înainte de a pleca în străinătate și/sau imediat după sosirea în țara gazdă ar trebui să devină mai ușoară și mai puțin costisitoare.

- În cazul în care instituțiile UE ar adopta o politică monolingvă bazată exclusiv pe engleză sau pe un regim trilingv bazat pe engleză, franceză și germană, acestea ar exclude un procent ridicat de cetățeni ai UE de la comunicarea cu UE. Procentul persoanelor excluse ar fi foarte ridicat în sudul și estul Europei.
- Multilingvismul este în continuare cel mai eficient regim lingvistic dintre alternativele studiate de obicei în literatura de specialitate.
- Persoanele dezavantajate din punct de vedere economic și social tind să fie mai puțin susceptibile de a vorbi limbi străine și, prin urmare, sunt mai susceptibile de a fi afectate negativ dacă UE încetează să utilizeze limba lor maternă sau limba de învățământ primar. Multilingvismul contribuie la coeziunea socială.
- Nu există doar o reducere generală a numărului de limbi care ar conduce la excludere. Chiar și o reducere a domeniilor actuale de utilizare a limbii oficiale ar avea efecte similare.
- Ratele de excludere lingvistică asociate cu o politică monolingvă sau trilingvă vor crește după „Brexit”. Acest lucru subliniază importanța unei abordări multilingve pentru comunicarea externă a UE.

Cele trei obiective generale prezentate în secțiunea anterioară se referă la trei aspecte interdependente ale mediului multilingv european, și anume economia, societatea și instituțiile UE. Obiectivul acestei secțiuni, fără a dori să fie exhaustiv, este de a prezenta unele rezultate relevante ale cercetării academice în economie care se ocupă de aceste subiecte. Acesta este un punct de plecare pentru secțiunea 4, în care acțiunile UE de punere în aplicare a statutului de economie de piață sunt discutate în contextul dovezilor empirice prezentate mai jos.

2.1 Economia multilingvă

Relația dintre variabilele lingvistice și economice este centrul unui număr tot mai mare de publicații academice privind multilingvismul (a se vedea Gazzola et al. 2016 pentru o bibliografie detaliată, a se vedea, de asemenea, Grin 2003, și Zhang și Grenier 2013, pentru sondaje). Unele dintre aspectele abordate în această activitate sunt relevante pentru TEP, deoarece acestea reamintesc adesea argumente economice care susțin multilingvismul. Prin urmare, este util să menționăm unele dintre cele mai importante rezultate în acest domeniu.

2.1.1 Competențele lingvistice ca formă de capital uman

O primă linie de cercetare se concentrează pe estimarea efectelor nete ale competențelor de a doua limbă sau de limbă străină asupra veniturilor și statutului lor profesional. Aceasta înseamnă să se evalueze dacă cunoașterea unei limbi care nu este dominantă din punct de vedere socioeconomic într-o țară sau într-o regiune (de exemplu, spaniolă în Franța) aduce beneficii economice persoanelor. A doua linie de cercetare se concentrează asupra relației dintre venitul imigranților și competențele lor lingvistice în limba locală dominantă (de exemplu, germana pentru turcii din Germania). În această secțiune, prezentăm unele rezultate ale primului grup de studiu. Secțiunea 2.2 abordează efectul competențelor lingvistice asupra veniturilor migranților.

2.1.1.1 Diferențe în ceea ce privește veniturile

Competențele lingvistice pot fi văzute ca o formă de capital uman care generează beneficii economice pentru persoane, deoarece acestea le pot influența productivitatea și, prin

urmare, le pot crește eficiența la locul de muncă (de exemplu, efectuarea mai rapidă a achizițiilor sau a vânzărilor și crearea de noi rețele). Astfel de prestații sunt, în general, estimate prin calcularea diferenței de venit net a persoanelor care cunosc o anumită limbă ca o a doua limbă sau ca limbă străină, toate lucrurile fiind egale, pe de altă parte (adică menținerea constantă a tuturor celorlalte variabile relevante). Estimările diferențelor de venit sunt, în general, rezultatul analizei econometrice a seturilor mari de date. Acest lucru permite controlul altor variabile socioeconomice relevante, cum ar fi experiența profesională, nivelul de educație și starea civilă a respondenților.

Puține studii se referă la diferențele devenitasociate competențelor de limbă străină în Europa. Principalul motiv pentru aceasta este lipsa unor date adecvate și fiabile. Această secțiune prezintă unele rezultate pentru diferite țări europene (nu neapărat din UE). Tabelul 1 prezintă diferența de venit net pentru persoanele multilingve din trei regiuni lingvistice diferite ale Elveției. Rezultatele sunt separate în funcție de limbă și de nivelul de competență lingvistică raportat de respondenți. În partea vorbitoare de limbă franceză a țării, de exemplu, un om cu competențe germane foarte bune câștigă, în medie, cu 23,2 % mai mult decât cineva fără această abilitate, toate lucrurile fiind egale, pe de altă parte. Diferențele de venit asociate cu nivelurile de calificare de bază sau bune sunt mai mici.

Limbă	Regiunea lingvistică	Nivelul de stăpânire		
		De bază	Bună	Excelentă
Germană	Vorbitoare de limbă franceză	10	12,4	23,2
	italofon	N.S.	N.S.	27,6
Franceză	Vorbitoare de limbă germană	N.S.	15,1	15,5
	italofon	N.S.	14,1	23,4
Engleză	Vorbitoare de limbă franceză	N.S.	N.S.	N.S.
	Vorbitoare de limbă germană	N.S.	19,4	25,1
	italofon	7	N.S.	29,3
n.s. = nesemnificativ		sursă: Rânjetul (1999, capitolul 8)		

Tabelul 1: diferențe de venit în Elveția (bărbați). Rezultate procentuale

Di Paolo și Tansel (2015) arată că, pe piața muncii din Turcia, cunoașterea limbii ruse și a limbii engleze ca limbi străine, în medie, aduce o diferență de venit pozitivă pentru persoane (20 % și, respectiv, 10,7 %). Aceste diferențiale cresc odată cu nivelul de calificare. Cunoașterea limbii franceze și germane este, de asemenea, plătită pozitiv, dar într-o măsură mai mică (8,4 % și, respectiv, 8,2 %). În Germania, o bună cunoaștere a limbii engleze aduce o diferență pozitivă de venituri de aproximativ 12 % în contextele în care sunt utilizate astfel de competențe (Stöhr, 2015); cunoașterea altor limbi străine este recompensată în câteva profesii specializate. Conform estimărilor Williams, utilizarea unei a doua limbi la locul de muncă se caracterizează printr-o diferență de venit pozitivă între

3 % și 5 % în diferite țări vest-europene (Williams, 2001). Engleza este limba cea mai recompensată în cele 14 țări vest-europene studiate de autor, dar în unele țări utilizarea limbii germane, franceze și italiene este, de asemenea, remunerată. Ginsburg și Prieto (2011) studiază efectele competențelor lingvistice străine (și utilizarea acestora la locul de muncă) asupra veniturilor persoanelor fizice în Austria, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Italia, Portugalia și Spania. Rezultatele sunt prezentate în tabelul 2. Nivelul de control nu este specificat. Rezultatele arată că competențele de limbă engleză sunt recompensate pozitiv pe piața forței de muncă în toate țările examinate. În unele țări, cunoștințele de franceză și germană sunt, de asemenea, recompensate pozitiv și, uneori, chiar mai mult decât competența în limba engleză.

Țara	Limbă		
	Engleză	Franceză	Germană
Austria	11	N.S.	/
Danemarca	21	N.S.	—11
Finlanda	23	N.S.	N.S.
Franța	29	/	46
Germania	26	N.S.	/
Grecia	15	24	N.S.
Italia	18	21	28
Portugalia	31	34	N.S.
Spania	39	49	N.S.
n.s. = nesemnificativ		sursă: Ginsburg și Prieto (2011:612)	

Tabelul 2: premii pentru competențe lingvistice în diferite țări europene. Rezultate procentuale

Studiile menționate în această secțiune diferă în multe privințe. Seturile de date diferă atât în ceea ce privește calitatea lor, cât și în ceea ce privește perioada analizată. Autorii au adoptat diferite strategii de estimare, iar acest lucru poate explica de ce amploarea rezultatelor obținute variază considerabil. În plus, în unele articole, autorul (autorii) studiază efectul cunoștințelor lingvistice asupra veniturilor individuale, în timp ce în alte lucrări variabila studiată este utilizarea limbii la locul de muncă. În cele din urmă, nu este întotdeauna posibil să se studieze impactul asupra veniturilor al diferitelor niveluri de competență lingvistică. În ciuda acestor deficiențe, **toate studiile converg către aceleași concluzii. În primul rând, diferențele devenit asociate competențelor lingvistice nu sunt neglijabile.** Acest lucru sugerează că învățarea limbilor străine poate fi o investiție bună pentru cetățeni. În al doilea rând, **competențele lingvistice** foarte bune sunt recompensate mai mult decât competențele lingvistice limitate. Acest rezultat are implicații evidente pentru politica în domeniul educației. În al treilea rând, **engleza are o valoare economică de necontestat pe piața europeană a forței de muncă, dar nu este singurul atu lingvistic în care să se investească;** în unele contexte, competențele în alte limbi pot fi recompensate mai bine decât engleza. Acest lucru subliniază importanța predării mai multor limbi străine în sistemele educaționale din țările europene, în conformitate cu formula LM+ 2.

Studiile empirice menționate de obicei privesc doar țările din Europa de Vest și se

concentrează asupra limbilor vorbite pe scară largă, deoarece sunt disponibile mai multe date. Ca urmare, autorii calculează estimări pentru diferențele de venit corespunzătoare limbilor pe care oamenii le cunosc deja (de obicei pentru că le-au învățat în școală), dar **se cunosc puține despre valoarea economică a limbilor care sunt (încă) puțin vorbite.**

2.1.1.2 Ratele de rentabilitate socială

Învățarea limbilor străine poate fi o investiție valoroasă nu numai pentru indivizi, ci și pentru societate în ansamblu. În loc să căutăm diferențe de venit pentru indivizi, acum studiem nivelul general. Pe baza estimărilor privind diferențele de venit individuale, este posibil să se calculeze rata de rentabilitate socială a predării limbilor străine, și anume procentul de rentabilitate a unui euro investit în predarea limbilor străine pentru o societate în ansamblu. Tabelul 3 prezintă rata de rentabilitate socială a predării limbilor străine în Elveția, una dintre puținele țări în care sunt disponibile date.

Limbă	regiunea lingvistică		
	Vorbitori de limbă franceză	Vorbitori de limbă germană	italofon
Germană	6,5 %	n.d.a.	21,5 %
Franceză	n.d.a.	10 %	11,7 %
Engleză	4,7 %	12,6 %	n.d.a.
n.a. = nu este disponibil		sursă: Grin (1999: Capitolul 9)	

Tabelul 3: Rata de rentabilitate socială a predării limbilor străine în Elveția (bărbați)

De exemplu, randamentul investirii unui euro din banii publici în educația germană în partea de limbă italiană a Elveției este de 21,5 %, ceea ce este destul de ridicat în comparație cu randamentul mediu al capitalului financiar fără risc și cu costul pe termen lung al împrumuturilor pe piață. Din păcate, nu avem date despre alte țări europene. Cu toate acestea, **astfel de date sugerează că predarea limbilor străine poate fi o investiție valoroasă pentru societate, nu numai din motive culturale, ci și din punct de vedere economic.**

2.1.1.3 Capacitatea de inserție profesională

Deși importanța competențelor lingvistice străine pentru capacitatea de inserție profesională este evidențiată în diferite documente ale UE și în SEP, există încă **puține dovezi empirice care să susțină această afirmație, dincolo de dovezile preliminare** furnizate de Centrul Comun de Cercetare al Comisiei (a se vedea Araújo et al. 2015). Puține articole din literatura academică abordează în mod explicit problema impactului competențelor lingvistice asupra ocupării forței de muncă și, în general, aceste contribuții studiază relația dintre competențele în limba dominantă locală și oportunitățile de angajare pentru imigranți (a se vedea Gazzola et al. 2016, pentru o prezentare generală).

În studiul menționat mai sus realizat de Araújo et al. (2015), autorii constată un efect pozitiv și semnificativ din punct de vedere statistic al cunoașterii limbii engleze asupra capacității de inserție profesională în Germania, Grecia, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Țările de Jos, Portugalia și Slovenia. Impactul este măsurat în funcție de probabilitatea de a fi angajat mai degrabă decât de a fi șomer pentru o persoană care cunoaște limba engleză, spre deosebire de cineva fără această abilitate, toate celelalte

lucruri sunt egale. În Cipru, Spania, Finlanda și Malta, *competența în limba engleză* (și anume, competențe lingvistice foarte bune) are un impact pozitiv asupra capacității de inserție profesională. Cunoașterea limbii franceze are un impact pozitiv asupra capacității de inserție profesională în Malta, Germania, Danemarca și Rusia în Bulgaria, Letonia, Lituania și Polonia. Cu toate acestea, autorii nu furnizează nicio estimare a amplitudinii acestor efecte. Un studiu recent realizat de Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă a Comisiei Europene a evidențiat mai bine competențele lingvistice cele mai solicitate pe piața forței de muncă, concentrându-se asupra anunțurilor online de posturi vacante (Beadle et al. 2015). Rezultatele arată că un procent semnificativ de angajatori necesită un nivel avansat de competențe lingvistice.

În Elveția, un membru al unei forțe de muncă multilingve - adică rezidenții vorbitori de limbă franceză care cunosc limba germană sau engleză și vorbitorii nativi de limbă germană care cunosc franceza sau engleza – este mai puțin probabil să fie concediați decât o persoană monolingvă. În medie, atunci când prețul forței de muncă crește cu 5 % (adică forța de muncă devine mai scumpă), forța de muncă monolingvă angajată scade cu 8,7 %, în timp ce forța de muncă multilingvă scade cu doar 3,7 % (Grin et al. 2009).

2.1.2 Contribuția limbilor străine la PIB și la comerț

Puține articole abordează contribuția limbilor la valoarea adăugată agregată produsă de economie, și anume la produsul intern brut (PIB). **Cunoașterea limbilor străine poate contribui la crearea de valoare adăugată, deoarece poate eficientiza procesele de achiziție, producție și vânzare.** În Elveția, competențele lingvistice (limitate la engleză, franceză și germană) contribuie cu aproximativ 10 % din PIB-ul elvețian, engleza reprezentând jumătate din acest procent (Grin, Sfreddo și Vaillancourt 2010). Estimările pentru Quebec reprezintă aproximativ 3 % din PIB-ul provinciei.

Din păcate, datele pentru țările UE nu există. Cu toate acestea, au fost efectuate unele studii la nivel regional. De exemplu, un raport recent al guvernului basc din Spania arată că impactul economic al diferitelor activități legate de limba bască poate fi estimat la 4,2 % din PIB-ul regional al comunității autonome (Gobierno vasco 2016). A se vedea, de asemenea, Bane Mullarkey Ltd. (2009) pentru Galway Gaeltacht în Irlanda.

Studiul ELAN (CILT 2006) analizează efectul penuriei de competențe lingvistice străine asupra exportului întreprinderilor europene, concentrându-se pe un eșantion de întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri). Un studiu similar a fost efectuat pentru Catalonia în Spania (Hagen 2010). McCormick (2013) susține că există o relație în general pozitivă între PIB-ul unei țări și nivelul mediu de competență engleză în cadrul populației. Nivelul competențelor lingvistice este măsurat de indicele de competență în limba engleză (IEP), un indicator conceput de compania internațională de învățământ Education First și popularizat în mass-media. Cu toate acestea, rezultatele McCormick se bazează pe o simplă analiză a corelării statistice și nu demonstrează niciun efect causal real între EIP și PIB. În plus, datele utilizate pot suferi de prejudecăți legate de autoselecție.

Consecința existenței unui limbaj comun în domeniul comerțului a fost studiată în diverse articole (a se vedea, printre altele, Méliuz 2008, FIDRMUC și FIDRMUC 2015, Egger and Toubal 2016, Egger și Lassman 2016). **Structura schimburilor poate fi influențată de limbă în trei moduri diferite.** Țările pot împărtăși limba oficială, iar acest lucru indică, în general, prezența legăturilor geopolitice (de exemplu, o istorie colonială comună). Ei pot împărtăși o limbă maternă, în sensul că persoanele care trăiesc în două țări diferite vorbesc aceeași limbă ca limba lor maternă. Acest lucru poate fi văzut ca un indicator al afinității culturale. În cele din urmă, țările pot împărtăși o limbă vorbită comună, de obicei o

limbă învățată ca limbă străină, ceea ce face posibilă comunicarea între persoane de diferite limbi materne. Rezultatele arată că, **în medie, o limbă comună (oficială sau vorbită) crește fluxurile comerciale cu 44 %** (Egger și Lassmann 2012). Efectul unei limbi vorbite comune este mai puternic decât efectul unei limbi materne comune, dar ambele sunt semnificativ pozitive (Egger și Lassman 2016). Fidrmuc și FIDRMUC (2015) arată că cunoașterea extinsă a limbilor în UE este un factor determinant important pentru comerțul exterior, engleza jucând un rol deosebit de important.

2.1.3 Politicalingvistică și inovarea

Efectul limbilor străine asupra inovării industriale este încă subexploatat. Prin inovația industrială dorim să ne referim la inovația tehnologică protejată de drepturile de proprietate intelectuală (DPI), cum ar fi brevetele, mărcile comerciale și proiectele industriale. Deși unele studii abordează problema legăturii dintre multilingvism și creativitate – și, prin urmare, problema inovării prin creativitate – (Marsh și Hill 2009), **articole care discută relația dintre diversitatea lingvistică și inovarea industrială se concentrează asupra efectelor politicilor lingvistice asupra inovării (spre deosebire de limbile în sine).**

Industria care utilizează intens DPI sunt definite ca fiind peste media pentru DPI per angajat (inclusiv drepturile de autor). În UE, industriile care utilizează intens DPI contribuie cu 26 % din ocuparea forței de muncă și 39 % din PIB; numai industriile cu utilizare intensivă a brevetelor reprezintă 13,9 % din PIB-ul UE și 10,3 % din totalul locurilor de muncă (OEB-OAPI 2013). Oficiul European de Brevete (OEB = OEB), cu sediul la München, Germania, este o autoritate regională care eliberează brevete al cărui rol este de a căuta și de a examina cererile de brevet european în numele celor 38 de state contractante la Convenția privind brevetul european (CBE). Limbile oficiale ale OEB sunt engleza, franceza și germana. OEB acordă brevetul european, și anume o „fascicul” de brevete naționale, care trebuie apoi validate în statele desemnate de titularul brevetului. Procedurile de validare includ plata taxelor de validare și de reînnoire și, în unele cazuri, traducerea întregului brevet (sau a unei părți a acestuia, de obicei revendică) într-una dintre limbile oficiale ale țării în cauză. Majoritatea articolelor referitoare la limbi și la sistemul european de brevete oferă o estimare a acestor costuri de traducere post-acordare și discută impactul acestora asupra depunerii brevetelor și numărul de țări în care sunt validate brevetele europene (a se vedea Van Pottelsberghe și Mejer 2010, Van Pottelsberghe și François 2009, Harhoff, Hoisl et al. 2009). Rezultatele arată că **o reducere a costurilor de traducere post-eliberare ar putea avea un efect pozitiv asupra numărului de cereri înregistrate.** Gazzola (2014a, 2015) examinează diferențele în ceea ce privește costurile de traducere anterioare emiterii pentru solicitanții europeni care solicită un brevet la OEB. Rezultatele arată că **costurile totale** ale accesării procedurilor de brevetare pentru solicitanții europeni a căror primă limbă nu este nici engleza, nici franceza, nici germana sunt cu cel puțin 27 % mai mari decât costurile suportate de solicitanții din engleză, franceză sau germană.

OEB nu face parte din instituțiile sau organismele UE, iar TEP nu abordează chestiunea DPI. Cu toate acestea, inovarea tehnologică este legată de politica lingvistică a UE în diverse moduri. În 2012, reprezentanții UE au ajuns la un acord pentru a crea brevetul unitar european – sau „**brevetul european cu efect unitar**” -. Brevetul unitar este un brevet european, acordat de OEB în conformitate cu normele și procedurile CEB (Convenția brevetului european), căruia, la cererea titularului brevetului, i se conferă efect unitar pentru teritoriul participanților la sistemul unitar de brevetare. Acordul de înființare a unei instanțe europene pentru brevete este în curs de ratificare de către UE. În plus, nu este încă clar cum va avea rezultatul referendumului organizat în Regatul Unit la 23 iunie

2016 cu privire la procesul de ratificare. Este suficient să se afirme că regulamentele în vigoare prevăd că brevetul unitar va fi acordat într-o limbă dintre limbile engleză, franceză și germană și că nu va fi necesară traducerea revendicărilor în celelalte două limbi (Consiliul Uniunii Europene 2012). Cu toate acestea, aceasta adaugă că nu ar trebui efectuată nicio traducere suplimentară care să confere forță brevetului⁶. **Prin urmare, regimul lingvistic al brevetului unitar va reduce costurile de traducere post-emitere, dar nu va inversa disparitățile existente între solicitanții europeni în comparație cu costurile de traducere existente înainte de acordarea grantului.** Costul traducerii unei cereri de brevet într-una dintre limbile de lucru ale OEB ar trebui, de fapt, să fie rambursat numai în limita unui plafon fix și numai pentru anumite categorii de solicitanți. Traducerea automată poate contribui la reducerea costurilor informațiilor privind brevetele, dar numai într-o anumită măsură. Efectul brevetului unitar asupra activităților de inovare nu poate fi încă estimat (pentru o discuție privind costurile și beneficiile preconizate ale brevetului european cu efect unitar, a se vedea Danguy și Van Pottelsberghe de la Potterie 2011). Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că **opțiunile privind numărul de limbi de lucru ale instituțiilor, organismelor sau agențiilor UE și modalitățile de traducere asociate pot avea un impact asupra alocării costurilor suportate de întreprinderile europene inovatoare pentru a-și proteja drepturile de proprietate intelectuală. Acest lucru poate duce la probleme de echitate.** Acest lucru nu ar trebui trecut cu vederea în politica lingvistică generală a UE.

2.2 O societate multilingvă

La punctul 3 din SEM, Consiliul invită statele membre să investească în predarea limbilor străine pentru a promova mobilitatea forței de muncă pe piața unică. Există motive economice solide care stau la baza acestei recomandări. Teoria economică neoclasică sugerează că mobilitatea factorilor de producție (muncă și capital) îmbunătățește eficiența economică. Deși mobilitatea forței de muncă poate reduce diferențele în ceea ce privește ratele șomajului de la o regiune la alta, aceasta este egală cu productivitatea muncii marginală, îmbunătățind astfel eficiența indemnizației. Cu toate acestea, **mobilitatea forței de muncă în UE rămâne un fenomen limitat.** Potrivit cifrelor oficiale, "aproximativ 2 % dintre cetățenii de vârstă activă dintr-unul dintre cele 27 de state membre ale UE locuiesc și lucrează în prezent într-un alt stat membru. În comparație, ponderea cetățenilor țărilor terțe care locuiesc în UE este aproape de două ori mai mare" (Comisia Europeană 2007 3). Datele recente nu indică nicio modificare semnificativă. La¹ ianuarie 2015, 15,3 milioane de persoane trăiau într-unul dintre statele membre ale UE cu cetățenia unui alt stat membru al UE (ceea ce reprezintă aproximativ 3 % din populația totală a UE)⁷. Există diferiți factori care descurajează mobilitatea internațională, alături de necesitatea de a învăța o nouă limbă. Printre altele, trebuie să menționăm motive personale, cum ar fi teama de a pierde legăturile de familie, barierele administrative și instituționale, cum ar fi diferențele dintre sistemele fiscale și dificultățile în ceea ce privește recunoașterea

6 În cursul unei perioade de tranziție de 12 ani, o traducere completă a caietului de sarcini în limba engleză, în cazul în care limba de procedură în fața OEB este franceză sau germană, sau într-una dintre limbile oficiale ale statelor membre, care este o limbă oficială a Uniunii, limba de procedură în fața OEB este engleza. Italia și Spania au decis să se retragă din brevetul unitar deoarece au considerat că dispozițiile referitoare la traducere sunt discriminatorii. În septembrie 2015, Italia a decis în cele din urmă să lanseze procedurile de aderare la brevetul unitar propus. Această decizie a fost luată ca urmare a deciziei Curții de Justiție a Uniunii Europene de respingere a acțiunilor Spaniei împotriva regulamentelor de punere în aplicare a cooperării consolidate în domeniul creării unei protecții unitare prin brevet (hotărârea în cauza C-146/13 Spania/Parlamentul și Consiliul și cauza C-147/13 Spania/Consiliul).

7 A se vedea http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics&oldid=292846

reciprocă a calificărilor profesionale (a se vedea Vandenbrande 2006: 24 pentru o prezentare generală).

Promovarea învățării limbilor străine este importantă nu numai pentru facilitarea mobilității; de asemenea, poate contribui la integrarea persoanelor mobile în societatea țării gazdă. Furnizorii de servicii de bază (sănătate, școli, autorități locale și instanțe) „trebuie din ce în ce mai mult să comunice cu persoanele care vorbesc alte limbi, în timp ce personalul lor nu este instruit să lucreze în alte limbi decât limba lor maternă și nu posedă competențe interculturale” (Comisia Europeană 2008c:21). Una dintre provocările cu care se confruntă țările europene în prezent este, de fapt, încurajarea mobilității persoanelor (de exemplu, lucrători, studenți și cercetători) și, în același timp, acordarea de spațiu nevoilor lingvistice ale nou-veniților, astfel încât să se evite exclusiunea și apariția unor comunități separate (Grin et al. 2014). **Prin urmare, se pune întrebarea dacă formula LM+ 2 poate contribui la realizarea a două obiective socioeconomice aparent contradictorii ale UE, și anume promovarea mobilității în interiorul UE și facilitarea incluziunii și a coeziunii sociale.** Prezentarea unei discuții aprofundate pe această temă ar depăși limitele prezentului document⁸. Cu toate acestea, este util să se evidențieze unele puncte centrale și să se prezinte anumite date.

2.2.1 Mobilitate, incluziune și formula „Limba maternă + 2”

Dovezile empirice susțin afirmația că învățarea limbilor străine facilitează mobilitatea. **Vorbind limba unei țări crește probabilitatea de a migra în țara respectivă de aproape cinci ori** (Aparicio Fenoll și Kuehn 2016). Învățarea limbilor străine în timpul învățământului obligatoriu reduce costurile de migrație pentru persoane, în special pentru tineri. Dezvoltarea competențelor în limba oficială a țării gazdă facilitează includerea noilor veniți (a se vedea secțiunea următoare). Cu toate acestea, **nici formula LM+ 2, nici promovarea unei singure limbi vehiculare nu sunt suficiente în prezent pentru atingerea acestui obiectiv și este puțin probabil ca acestea să fie suficiente în viitorul apropiat.** În primul rând, doar o minoritate de europeni vorbesc limbi străine. În al doilea rând, eficacitatea sistemelor educaționale în predarea limbilor străine trebuie îmbunătățită în continuare. În al treilea rând și mai fundamental, nici formula LM+ 2, nici promovarea unui singur limbaj vehicular nu sunt adecvate pentru a aborda problema impredictibilității oportunităților de a muta persoane. Această secțiune discută, la rândul său, aceste aspecte.

Tabelul 4 prezintă procentul de cetățeni ai UE cu vârsta de cel puțin 15 ani care pretind că pot purta o conversație în cel puțin două limbi, altele decât limba lor maternă. Datele au fost publicate în 2005¹, 2006 și 2012 în diferite valuri ale sondajului Eurobarometru. Ca urmare a multiplelor extinderi, numărul statelor membre s-a schimbat. Pentru a permite o comparație intertemporală, tabelul 4 prezintă rezultatele pentru 2006 și 2012 care se referă la Uniunea Europeană cu 15 și, respectiv, 25.

Tabelul 4 arată că **doar un sfert dintre cetățenii europeni declară că pot vorbi cu cel puțin două limbi, iar acest procent a rămas practic constant între 2001 și 2012. Acest lucru nu este surprinzător**, deoarece reformele din domeniul educației durează decenii pentru a-și demonstra impactul. În plus, datele provenite din diferite valuri ale sondajului Eurobarometru sunt comparabile doar într-o anumită măsură (a se vedea Ó Riagáin 2015)

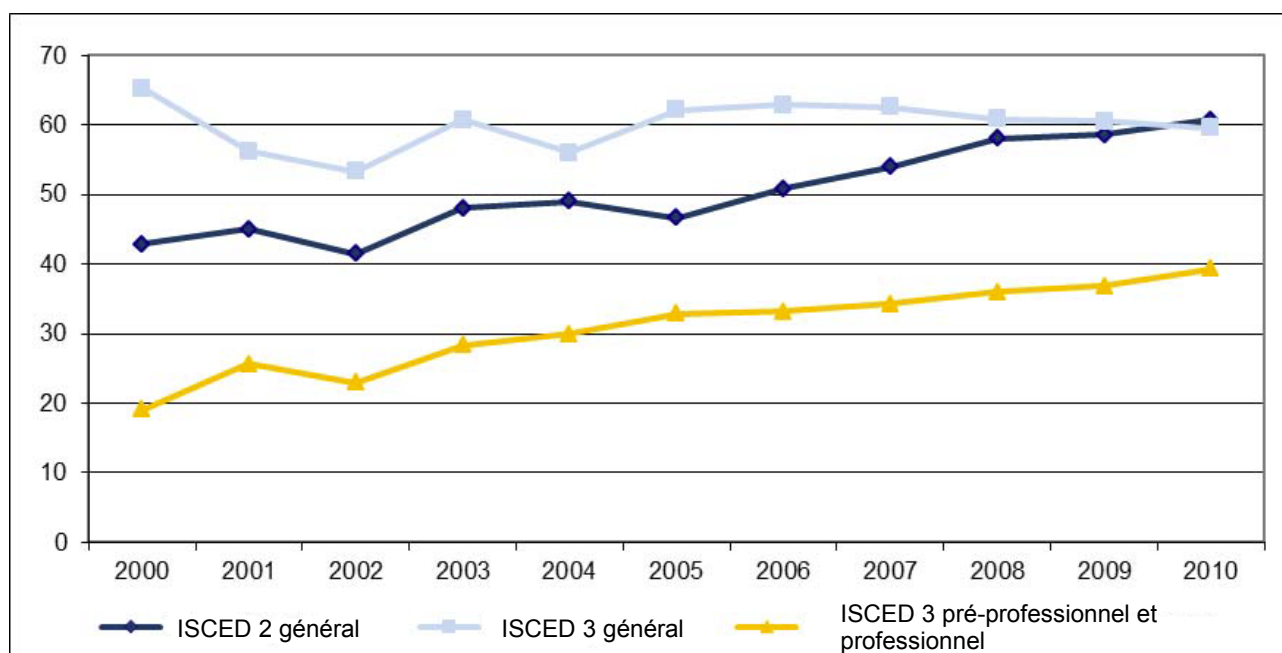
⁸ Studiul diferitelor strategii de reconciliere a incluziunii cu mobilitatea face în prezent obiectul proiectului cofinanțat de MIME „Mobilitate și incluziune într-o Europă multilingvă” (2014-2018). A se vedea www.mime-project.org

și trebuie să permitem o anumită marjă de eroare în estimări.

UE	Valul sondajului Eurobarometru		
	2001	2006	2012
UE-15	26	26	25
UE-25	n.d.a.	28	26
UE-27	n.d.a.	n.d.a.	25
n.a. = nu este disponibil	sursă: tabel compilat de autor		

Tabelul 4: Cetățenii europeni care se declară capabili să poarte o conversație în cel puțin două limbi, altele decât limba lor maternă. Rezultate procentuale

Situația se va îmbunătăți în viitor, dar nu se va schimba radical. Datele din cel de-al treilea val al sondajului Eurobarometru (Comisia Europeană 2012a) arată că tinerii, în special cei cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani, sunt mai susceptibili de a avea cunoștințe în două limbi străine (37 %) decât cei cu vârsta de peste 55 de ani (17 %). Procentul elevilor care învață cel puțin două limbi străine este în creștere. Proporția elevilor la începutul învățământului secundar (nivelul ISCED 3) din UE care învață cel puțin două limbi străine rămâne relativ constantă, astfel cum se arată în figura 2.

Ilustrația 2: procentul elevilor care învață cel puțin două limbi străine în UE, 2000-2010 (sursa: Comisia Europeană, 2012c:39)

Cifrele recente confirmă faptul că proporția studenților care învață două sau mai multe limbi străine la nivel general ISCED 3 în UE-28 a rămas practic constantă între 2009 și 2014 (Eurostat 2016). Se reamintește că ISCED = ISCED este Clasificarea Internațională Standard a Educației (a se vedea anexa 6.1 și anexa 6.2).

Cu toate acestea, învățarea **limbilor străine în cadrul învățământului obligatoriu în**

sine nu garantează faptul că majoritatea elevilor le învață bine. Este bine cunoscut faptul că competențele lingvistice nu sunt o variabilă dihotomică (de exemplu: Știu/nu știu) ci mai degrabă un continuum complex, și că orice abilitate este supusă obsolescenței dacă nu este folosită suficient. În anumite circumstanțe, un nivel de cunoștințe de bază poate fi suficient (șianume, posibilitatea de a comanda o masă în străinătate), dar în multe alte contexte sunt necesare niveluri bune sau chiar foarte bune de competențe lingvistice (și recompensate pe piața forței de muncă, a se vedea secțiunea 2.1.1 de mai sus). Datele Eurobarometrului 2012 arată că nivelul de control variază considerabil de la un cetățean la altul. **Marea majoritate a respondenților declară că au un nivel elementar sau intermediar de competență lingvistică.** De exemplu, dintre cei care spun că au cel puțin puțin engleză, doar 20 % consideră că nivelul lor este „foarte bun”. **Nivelul competențelor lingvistice nu este de așteptat să se îmbunătățească în viitorul apropiat.** Rezultatele primului sondaj european privind competențele lingvistice (Comisia Europeană 2012b) au arătat că "rezultatul învățării limbilor străine în Europa este slab: doar patru din zece elevi ajung la nivelul de „utilizator independent” în prima limbă străină, corespunzând capacității de a avea o conversație simplă. Unsferta atins acest nivel în a doua limbă străină. Prea mulți elevi – 14 % pentru prima limbă și 20 % pentru a doua limbă – nu ajung la nivelul de "utilizator de bază", ceea ce înseamnă că nu pot utiliza o limbă foarte simplă, nici măcar cu ajutor" (Comisia Europeană 2012 d:1). În concluzie, dovezile empirice arată că **formula LM+ 2 nu este încă o realitate pentru majoritatea europenilor.** Deși în ultimele două decenii s-au înregistrat progrese considerabile și încurajatoare în sistemele de învățământ, **există încă multe posibilități de progres.**

Cu toate acestea, chiar dacă majoritatea europenilor (sau cel puțin generația tânără) au putut vorbi fluent cel puțin două limbi străine, **LM+ 2 nu este probabil cea mai bună politică lingvistică pentru a promova mobilitatea și incluziunea în același timp, cu excepția cazului în care este însoțită de alte măsuri de politică lingvistică.** Esența problemei este următoarea: Nimeni nu poate prevedea ce competențe lingvistice vor fi necesare în viața lor viitoare și nu există nicio garanție că limbile străine predate de elevi în timpul educației obligatorii sunt exact ceea ce vor avea nevoie atunci când decid să se mute în străinătate în viața lor adultă. În plus, oamenii se pot deplasa de mai multe ori în viața lor pentru diferite intervale de timp (de exemplu, câteva luni sau ani) și în diferite țări. Prin urmare, întinderea competențelor lingvistice necesare pentru o persoană nu este cunoscută în prealabil.

Un posibil răspuns din partea persoanelor (sau a familiilor de studenți) pentru a face față acestei probleme este de a investi în învățarea unei limbi vorbite pe scară largă, care poate fi utilizată ca limbă vehiculară în diferite țări. În Europa, acest rol este în mare parte, dar nu exclusiv, jucat de limba engleză. Engleza este, de fapt, limba străină cel mai des vorbită de cetățenii europeni. Cu toate acestea, datele arată că limba engleză nu a atins încă statutul de competență de bază în Europa. Conform cifrelor publicate în 2012 în sondajul Eurobarometru, 38 % dintre europenii din UE-27 vorbesc engleza ca limbă străină, iar nivelul de competență atins tinde să fie intermediar sau scăzut. **Doar 7 % dintre cetățenii UE își declară capacitatea de a vorbi engleza ca limbă străină la un nivel foarte bun. Nivelurile intermediare și elementare sunt mai frecvente** (17 % și, respectiv, 12 %). Cu alte cuvinte, procentul cetățenilor UE care sunt vorbitori nativi de limba engleză sau care o vorbesc fluent nu depășește 21 % din populație. Există diferențe mari între țările UE în această privință (a se vedea apendicele 6.3). Situația se va schimba în viitor, dar numai într-o anumită măsură. În 2014, aproape 80 % dintre copiii din

Învățământul primar din UE-28 învățau limba engleză ca limbă străină (Eurostat 2016). Figura 3 arată că peste 90 % dintre elevi învață limba engleză în învățământul secundar superior ISCED/ISCED 3.

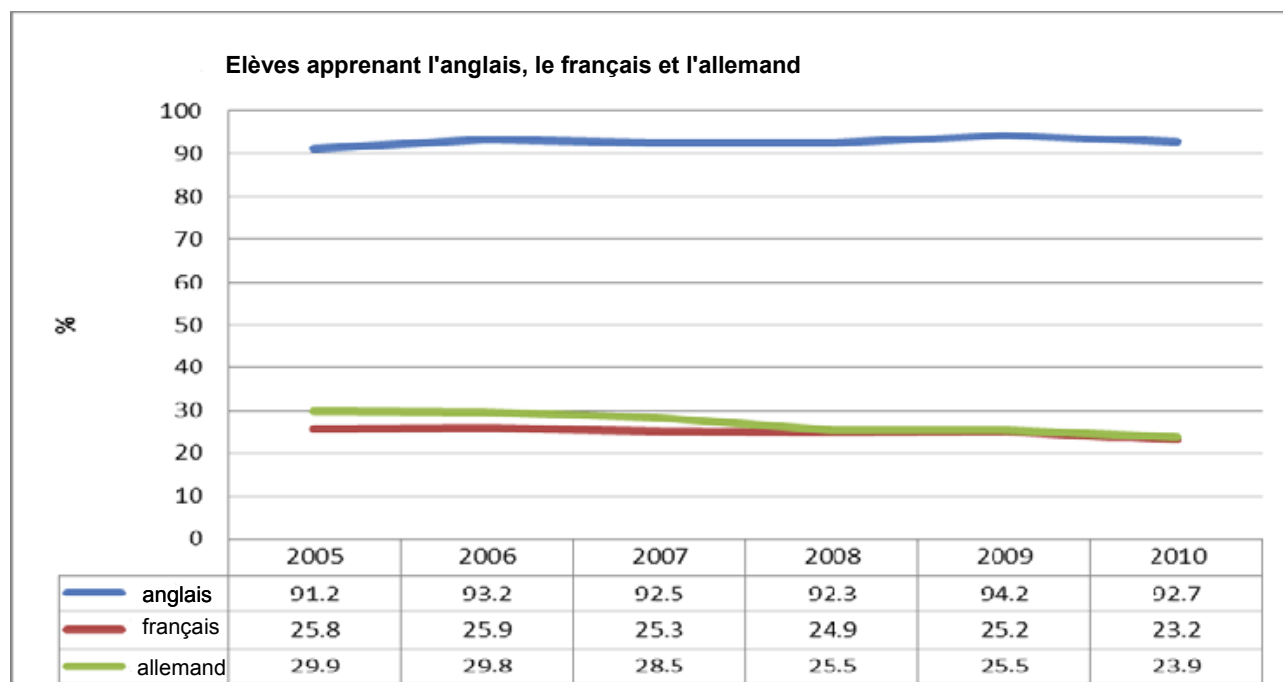

Figura 3: procentul elevilor care învață engleză, franceză și germană la nivelul 3 ISCED/ISCED (învățământ secundar general = liceu), 2005-2010, sursa: Comisia Europeană (2012: 40)

În 2014, acest procent a fost de 94,1 % (Eurostat 2016). Acest lucru nu înseamnă însă că majoritatea studenților care studiază limba engleză au lăsat să devină competenți. Rezultatele primului sondaj european privind competențele lingvistice (Comisia Europeană 2012 b) arată că doar 28 % dintre studenții care studiază limba engleză în ultimul an de învățământ secundar inferior (= colegiu, ISCED/ISCED 2) sau în al doilea an de învățământ secundar superior (= liceu, ISCED/ISCED 3) ating nivelul B2 din Cadrul european comun de referință pentru limbi (CEFR). **În ciuda investițiilor masive în predarea limbii engleze în sistemul educațional, bilingvismul nu este așteptat în viitorul apropiat.** Prin urmare, **nu există încă o limbă comună care să fie vorbită pe scară largă la un nivel bun sau experimentată de marea majoritate a cetățenilor europeni.**

După cum s-a menționat la începutul acestei secțiuni, competența în limba oficială a unei țări crește probabilitatea de migrare către țara respectivă. Prin urmare, politicile lingvistice care vizează promovarea limbii engleze ca limbă pur vehiculară în Europa sunt, în principiu, mai susceptibile de a promova mobilitatea în țările vorbitoare de limbă engleză decât către alți europeni. Implicațiile acestei asimetrii asupra pieței europene a forței de muncă nu au fost încă examinate în detaliu⁹.

Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că includerea nu ar fi neapărat mai ușoară dacă

9 Pentru o discuție generală pe această temă la nivel mondial, a se vedea Van Parijs (2000).

toți europenii ar avea o a doua limbă comună. Este bine cunoscut faptul că comunicarea nu se referă la o simplă transmitere de informații. Limba engleză poate fi utilă pentru accesarea programelor de învățământ superior în orașe mari precum Milano sau Berlin și, probabil, pentru găsirea de locuri de muncă în bănci sau companii IT cu sediul în aceste orașe. Dar, probabil, acest lucru nu este suficient pentru a fi pe deplin integrat în societățile în care italiana și, respectiv, germana sunt încă limbile locale dominante. Atât timp cât competențele lingvistice la un moment dat pot fi considerate ca un stoc de capital uman, limbile sunt utilizate în situații specifice diferite și, în unele contexte, unele limbi sunt mai utile și/sau mai adecvate decât altele. Chiar dacă o persoană declară cunoașterea unei anumite limbi străine, acest lucru nu înseamnă că folosește adesea (sau este entuziast să folosească) limba respectivă în mod activ sau pasiv. De exemplu, oamenii care locuiesc în orașe mari de pe continent pot avea, în medie, o bună cunoaștere a limbii engleze, dar nu sunt neapărat dispuși să treacă la limba engleză ori de câte ori este prezent un coleg sau un prieten străin. Această alegere nu ar trebui interpretată, cel puțin a priori, ca un naționalism șovinist. Preferarea interacțiunilor în limba locală dominantă se poate datora unor motive legitime, cum ar fi nevoia de a se simți „la domiciliu” sau dorința de a evita sau de a reduce la minimum insecuritatea lingvistică. Mobilitatea implică faptul că interacțiunile cu străinii atât la locul de muncă, cât și în viața privată devin mai frecvente. Acest lucru, la rândul său, crește numărul și frecvența situațiilor în care ar fi necesară utilizarea unui limbaj vehicular. Dar oamenii nu sunt neapărat dispuși să accepte această schimbare. Unul dintre posibilele efecte negative (sau „costuri” într-un sens foarte general) ar putea fi apariția unor „societăți paralele” în care populațiile locale și străinii (sau expatriații) trăiesc în comunități și rețele separate. În unele cazuri, în special în învățământul superior, acest lucru se întâmplă deja¹⁰.

Prin urmare, nici LM+ 2, nici limba engleză nu pot fi o modalitate de a rezolva tensiunea dintre mobilitate și incluziune. Acestea pot face parte din soluție, desigur, dar ar trebui puse în aplicare și alte forme de politică lingvistică. De exemplu, **învățarea limbilor „la cerere” ar trebui să devină mai ușoară și, mai presus de toate, mai puțin costisitoare**. Prin învățarea limbilor „la cerere”, ne referim la posibilitatea de a învăța efectiv o limbă înainte de a pleca în străinătate și/sau imediat după sosirea în țara gazdă. Sprijinul lingvistic online (OLS) creat de Comisia Europeană pentru studenții Erasmus oferă un exemplu util¹¹. **Una dintre provocările cu care se confruntă UE în următorii ani este elaborarea unor politici lingvistice care să permită, pe de o parte, valorificarea beneficiilor mobilității și, pe de altă parte, reducerea efectelor negative ale mobilității asupra incluziunii** (Grin et al. 2014). Vom reveni asupra acestui punct din secțiunea 3 pentru a arăta modul în care Comisia abordează această chestiune.

10 De exemplu, observăm apariția unor rețele de interacțiune între studenții naționali și internaționali care studiază în limba engleză în afara Regatului Unit sau a Irlandei (Priegnitz 2014).

11 De exemplu, pentru a atinge un nivel de competență în limba engleză egal cu nivelul B2 al CECR, cursantul mediu are nevoie de aproximativ 500-600 de ore de învățare ghidată de la nivelul începătorului. Aceasta înseamnă alocarea a 20 de ore pe săptămână învățării limbilor străine timp de aproape 30 de săptămâni (sau 7,5 luni) (sursa <https://support.cambridgeenglish.org/hc/en-gb/articles/202838506-Guided-learning-hours>). În mod evident, există o serie de factori care pot influența timpul necesar pentru atingerea unui anumit nivel de competențe lingvistice (de exemplu, vârsta, talentul individual, afinitatea dintre limba țintă și limba maternă a cursantului etc.). Cu toate acestea, acest exemplu simplu arată că sprijinirea învățării intensive a limbilor străine înainte de plecarea din străinătate (de exemplu, trei luni) și imediat după mutare (de exemplu, 4,5 luni sau chiar mai puțin dacă viața în străinătate accelerează procesul de învățare) ar putea avea un efect pozitiv asupra includerii nou-veniților pe termen lung.

2.2.2 Integrarea migranților

Problema competențelor lingvistice ale migranților a devenit o chestiune foarte dezbătută în Europa. Multe țări din UE solicită cetățenilor din afara Europei să dobândească sau să își testeze competențele lingvistice în limba oficială a țării gazdă pentru a obține un permis de ședere sau o cetățenie (a se vedea Pulinx, Van Avermaet și Extramiana 2014). Cunoașterea limbii locale este adesea considerată o condiție pentru integrarea socială și economică. Dovezile empirice tind să susțină acest punct de vedere, deși mulți subliniază că competența lingvistică este o condiție necesară (dar nu suficientă) pentru integrare. În general, **competența în limba (sau limbile) țării gazdă are un efect pozitiv asupra venitului migranților din muncă cuprins între 5 % și 35 %** (a se vedea Adserà și Pytliková, 2016; a se vedea, de asemenea, Chiswick și Miller, 2014, pentru o prezentare generală), de exemplu 27 % în Spania (Budria și Swedberg 2012), 7,3 % în Germania (Dustmann 1994) și 21-23 % în Regatul Unit (Dustmann și Fabbri 2003). Competența în limba oficială are un **impact pozitiv asupra capacității de inserție profesională a imigranților** (a se vedea Aldashev et al. 2009 pentru Germania, Leslie și Lindley 2001 pentru Regatul Unit și Rendon 2007 pentru Catalonia). În diferite țări ale UE, migranții din afara UE care raportează competențe bune sau foarte bune în limba oficială a țării gazdă sunt mai susceptibili de a fi angajați decât cei care nu cunosc limba locală sau doar un nivel adecvat (Gazzola 2016, care vine). O întrebare conexasă se referă la efectele lipsei de competențe lingvistice asupra performanței educaționale a copiilor migranți. **Elevii care provin din familii de imigranți obțin în mod constant rezultate mai slabe decât studenții naționali.** Cunoașterea insuficientă a limbii de predare este adesea citată ca unul dintre motivele (deși nu neapărat cel mai important) pentru acest rezultat (Comisia Europeană 2008b). Fenomenul migrației a crescut în ultimii ani. În 2009, de exemplu, 9,3 % din copiii de 15 ani aparțineau familiilor de imigranți din UE, iar aproximativ jumătate dintre studenții de origine migrantă vorbesc o limbă diferită de limba de predare la domiciliu (Comisia Europeană 2012d 13).

2.3 Instituții multilingve

Al treilea obiectiv general definit în SEP este de a promova o modalitate eficace și incluzivă de gestionare a comunicării multilingve într-o democrație supranațională. Politica lingvistică instituțională a UE (sau „regim lingvistic”) se bazează pe egalitatea formală între cele 24 de limbi oficiale și de lucru¹². Această alegere a condus la o dezbatere intensă cu privire la costurile, avantajele și dezavantajele sale. Regimul lingvistic al UE a fost studiat de autori și cadre universitare diferite și nu este posibil să se prezinte această literatură aici. Cu toate acestea, este util să se raporteze unele cifre pe baza datelor oficiale. Disponibilitatea datelor privind competențele lingvistice europene în sondajele Eurobarometru (2001, 2006 și 2012) și în două valuri ale anchetei AES privind educația adulților, publicată de Eurostat în 2011 și 2013, a permis cercetătorilor să publice diverse articole empirice privind eficacitatea regimului lingvistic al UE.

2.3.1 Eficacitatea și echitatea regimului lingvistic al UE

În literatura de specialitate, eficacitatea regimului lingvistic al UE, cel puțin în ceea ce privește comunicarea sa externă, este de obicei măsurată printr-un indicator numit rata de excludere lingvistică (= lipsa dreptului de vot lingvistic = DR), un indicator introdus de Ginsburgh și Weber (2005). Rata de excludere este definită ca procentul de cetățeni sau rezidenți care nu vorbesc nicio limbă oficială ca limbă maternă sau ca limbă străină. Acest

¹² Pentru o descriere a regimului lingvistic al UE, a se vedea, printre altele, Phillipson (2003), Ammon (2015:730-833), Hanf et al. (2010:81-162), Van des Jeught(2015)

procent este echivalent cu ponderea cetățenilor (sau rezidenților) care nu pot include documente oficiale ale UE – de exemplu regulamente, conținutul reuniunilor plenare ale Parlamentului European transmise prin internet și pagini web ale instituțiilor UE – cu excepția cazului în care aceștia găsesc alte soluții, cum ar fi plata unui traducător sau a unui interpret sau solicitarea unui prieten sau a unei rude pentru ajutor. Cu cât rata de excludere este mai mică, cu atât este mai mare eficiența regimului lingvistic. În mod clar, rata de excludere este un indicator aproximativ al participării potențiale a cetățenilor la activitățile UE, deoarece se bazează pe o viziune simplistă a limbajului ca mijloc de transmitere a informațiilor. Deși este bine cunoscut faptul că valoarea acordată limbilor depășește cu mult simpla lor valoare de comunicare, rata de excludere are avantajul incontestabil de a fi cuantificabil și comparabil. Aceasta oferă o bază empirică pentru o discuție publică privind regimul lingvistic al UE.

Autorii folosesc diferite tipuri de rate de excludere lingvistică. Cea mai simplă definiție este procentul de cetățeni care nu vorbesc nicio limbă oficială. Acest indicator se numește **rata absolută de excludere a taxei (DR = TAED) și oferă o primă aproximare a procentului populației potențial excluse din comunicarea cu instituțiile UE**. Uneori, rata absolută de excludere este definită ca procentul populației care fie nu vorbește niciuna dintre limbile oficiale, fie vorbește doar una dintre ele la un nivel de bază. Folosim acronimul ADR pentru a face trimitere la această definiție alternativă. Cu toate acestea, ar fi riscant să se compare vorbitorii nativi ai unei limbi cu persoanele care raportează doar un nivel echitabil sau intermediar de cunoștințe lingvistice. În consecință, cadrele universitare au elaborat alte definiții ale ratei de excludere a drepturilor care iau în considerare diferențele de competență lingvistică. **RDR = rata relativă a privării** de dreptul de vot, de exemplu, este definită ca procentul de cetățeni care nu sunt vorbitori nativi ai cel puțin unei limbi oficiale și nici nu o vorbesc la un nivel corespunzător¹³. Rata relativă de excludere reflectă ideea că nivelurile de cunoaștere a unei limbi străine de bază sau intermediare nu sunt suficiente pentru a participa la activitățile UE fără prea mult efort și pentru a vă pune pe picior de egalitate cu vorbitorii nativi.

Autorii compară de obicei patru regimuri lingvistice alternative. Primul este statu-quo-ul (egalitatea între limbile oficiale). A doua opțiune este un regim lingvistic care include doar cele mai mari șase limbi oficiale din UE în ceea ce privește vorbitorii nativi, și anume engleza, franceza, germana, italiana, poloneza și spaniola. A treia alternativă este un regim de limbă trilingvă bazat pe engleză, franceză și germană, în timp ce ultima opțiune este doar o politică de limbă engleză. Ar trebui remarcat faptul că, în practică, aceste patru regimuri lingvistice sunt deja utilizate. **Deși documentele oficiale trebuie traduse în toate limbile oficiale ale UE, multe documente fără caracter juridic obligatoriu (de exemplu, diferitele pagini web ale Comisiei) sunt disponibile doar într-un număr limitat de limbi**. În 2014, de exemplu, 14 dintre cele 33 de direcții generale ale Comisiei (DG) și-au publicat pagina principală doar în limba engleză, 8 direcții generale în limbile engleză, franceză și germană, o DG în 11 limbi și 10 direcții generale în 24 sau 23 de limbi oficiale (Gazzola 2014 b: 249-250). Tabelul 5 prezintă estimări aleratelor de excludere lingvistică care rezultă din cele patru regimuri lingvistice care tocmai au fost descrise. Cifrele provin

¹³ Sondajul Eurobarometru a solicitat participanților să își evalueze capacitatea utilizând o scară simplă la 3 niveluri – foarte bune, bune și de bază – dar aceste niveluri nu au fost definite în mod formal. Dimpotrivă, competențele lingvistice AES sunt evaluate cu ajutorul descriptorilor, și anume adecvat ("Eu pot înțelege și utiliza cele mai frecvente expresii zilnice s. Folosesc limbajul în legătură cu lucruri și situații familiare), bun ("Eu pot înțelege elementele esențiale ale limbajului clar și pot produce texte simple. Pot descrie experiențe și evenimente și pot comunica destul de fluent,") și competent ("Eu pot înțelege o gamă largă de texte solicitante și pot folosi limbajul în mod flexibil. Sunt aproape complet fluent în limbaj).

din cinci studii diferite. Dacă este posibil, tabelul 5 prezintă cele trei definiții ale ratelor de excludere: ADR, ADR2 și RDR. Rata relativă de excludere oferă cele mai convenționale estimări ale excluderii lingvistice, deoarece presupune că rezidenții au o mare nevoie de cunoștințe lingvistice pentru a înțelege documentele UE și pentru a participa la afacerile UE fără prea multe dificultăți.

Studiu	Regimul lingvistic										
	Numai în limba engleză			3 limbi			6 limbi			multilingvismul complet	
	SAL	ADR2	RDR	SAL	ADR2	RDR	SAL	ADR2	RDR	SAL	RDR
1. Ginsburg și Weber (2005), UE-15	43	—	—	19	—	—	4				
2. Firdmuc, Ginsburg și Weber (2010), UE-27		62,6	—	—	37,8	—	—	16,4	—	—	—
3. Gazzola și Grin (2013), UE-27	50	62	79	—	—	—	—	—	—	0	0
4. Gazzola (2014), UE24	49	—	81	28	—	55	12	—	26	0	4
5. Gazzola (2016), UE25	45	65	79	26	39	49	8	14	19	0	4
Rezultate nete. Nu există o dublă numărare, adică o persoană care cunoaște engleza și franceza este numărată doar o singură dată.											
Sursă: Gazzola (2016)											

Tabelul 5: ratade excludere lingvistică în UE. Rezultate procentuale

Primul studiu realizat de Ginsburg și Weber (2005) utilizează date Eurobarometru (2001) și evaluează SAL în UE-15. În acest studiu, regimul lingvistic bazat pe șase limbi include olandeza în loc de polonă. Utilizând datele din cel de-al doilea val al sondajului Eurobarometru (2006) privind competențele lingvistice ale cetățenilor UE în vârstă de cel puțin 15 ani, FIDRMUC, Ginsburgh și Weber (estimarea ADR 2 în 2010 pentru UE-27. Gazzola și Grin (2013) estimează rate diferite de excludere pentru UE-27 pe baza datelor din valul Eurobarometru din 2012. Gazzola (2014b) studiază ratele de excludere lingvistică ale rezidenților adulți (inclusiv rezidenții permanenți de origine străină) în 24 de țări ale UE, utilizând datele din primul val de SEC/AEA (2011). În AES/AEA adulții sunt definiți ca persoane cu vârsta cuprinsă între 25 și 64 de ani. Din cauza lipsei de date, excludem Croația, Malta, Luxemburg, Irlanda și Țările de Jos. În cele din urmă, Gazzola (2016) estimează ratele de excludere ale rezidenților adulți din 25 de țări ale UE (Croația, România și Țările de Jos sunt excluse din cauza lipsei de date fiabile și adecvate), utilizând al doilea val al SEC (2013). Rezultatele studiului 5, de exemplu, ar trebui interpretate după cum urmează: 45 % dintre rezidenții din cele 25 de țări examinate nu cunosc limba engleză, 65 % dintre respondenți fie nu cunosc limba engleză, fie vorbesc doar la un nivel echitabil; 79 % fie nu vorbesc engleza, fie o cunosc la un nivel echitabil sau intermediar (sau invers, doar 21 % dintre respondenți sunt fie vorbitori nativi de limba engleză, fie calificați ca limbă străină). De exemplu, dacă limbile engleză, franceză și germană ar fi singurele limbi oficiale din UE, un procent de rezidenți între 26 % și 49 % din cele 25 de țări studiate ar fi exclus din punct de vedere lingvistic, în funcție de indicatorul utilizat. SAL care rezultă dintr-un regim complet multilingv ar fi zero, în timp ce RDR ar fi de 4 %. Acest lucru se datorează prezenței diferitelor minorități care nu au competențe

lingvistice foarte bune în limba oficială a țării în care își au reședința (de exemplu, minoritatea vorbitoare de limbă rusă din țările baltice sau minoritatea vorbitoare de limbă arabă din Franța).

Deși cele cinci studii utilizează seturi de date diferite și examinează grupuri diferite de țări, estimările sunt destul de similare, iar rezultatele converg către aceleași concluzii. O politică lingvistică monolingvă bazată pe toate limbile engleze sau trilingve, care ar include engleza, franceza și germana, ar exclude un procent mare de cetățeni ai UE de la comunicarea cu UE. Utilizarea a șase limbi ar reduce ratele de excludere lingvistică, dar numai într-o anumită măsură. **Multilingvismul este cel mai eficient regim lingvistic dintre cele patru alternative examinate.**

Este important de remarcat faptul că rezultatele raportate în tabelul 5 sunt valori medii pentru UE în ansamblu sau pentru un subset mare de. **Există diferențe mari între țări** în ceea ce privește rata de excludere care rezultă dintr-un regim lingvistic monolingv sau o politică lingvistică bazată pe trei sau șase limbi. În mod evident, rata de excludere este foarte scăzută în țările care împărtășesc o limbă comună cu UE, în timp ce în alte țări este mai mare (și uneori mult mai mare) (a se vedea anexa 6.4).

În plus, cercetările arată că **persoanele dezavantajate din punct de vedere social și economic tind să fie mai puțin susceptibile de a vorbi limbi străine și, prin urmare, sunt mai susceptibile de a fi afectate negativ dacă UE încetează să utilizeze limba lor maternă sau prima lor limbă de educație** (Gazzola 2014b, 2016). De exemplu, în cele 25 de țări examinate în cadrul celui de-al cincilea studiu menționat în tabelul 5, 17 % dintre rezidenții care au absolvit cu succes învățământul terțiar nu au cunoștințe de limba engleză, în comparație cu 47 % dintre cei care au absolvit doar învățământul secundar. Aproximativ 21 % dintre respondenții cu un loc de muncă nu cunosc limba engleză, franceză sau germană, nici ca limbă străină, nici ca limbă maternă, ci 41 % în rândul șomerilor. În Franța, aproximativ trei sferturi dintre persoanele din top 10 % din venituri vorbesc oarecum limba engleză, în timp ce doar o treime dintre cei din cele mai mici 10 % din venituri fac acest lucru. În Italia, persoanele cu venituri superioare sunt de două ori mai susceptibile de a vorbi engleza decât o limbă străină decât cele din decile cu venituri mai mici.

Prin urmare, o reducere drastică a limbilor oficiale ale UE ar avea două consecințe negative. În primul rând, acest lucru ar crea inegalități considerabile între cetățenii care locuiesc într-o țară a cărei limbă maternă sau limbă primară de învățământ este o limbă oficială a UE și majoritatea cetățenilor care locuiesc în țări care nu au o limbă oficială în comun cu UE. În al doilea rând, abandonarea multilingvismului ar avea un efect regresiv, deoarece ar fi în special în detrimentul grupurilor defavorizate de grupuri sociale, care sunt cel mai puțin educate, al celor cu venituri mai mici și al șomerilor. Ar trebui subliniat faptul că nu numai o reducere generală a numărului de limbi ar conduce la excludere. **Chiar și o reducere a numărului de domenii de utilizare a limbilor oficiale ar avea efecte similare.**

Deși nu este posibil să se pună în valoare monetară beneficiile care decurg din regimul lingvistic multilingv, analiza ratelor de excludere clarifică beneficiile multilingvismului în ceea ce privește eficacitatea comunicării UE și consecințele sale distributive. Ar trebui

reamintit faptul că instituțiile UE cheltuiesc aproximativ 1,1 miliarde EUR pentru servicii lingvistice. Aceasta reprezintă mai puțin de 1 % din bugetul instituțiilor UE și mai puțin de 0,009 % din PIB-ul european (Gazzola și Grin 2013).

2.3.2 Multilingvismul european după Brexit

În urma referendumului din 23 iunie 2016, Regatul Unit a decis să părăsească Uniunea Europeană. Negocierile pentru oficializarea retragerii Regatului Unit din UE ar putea dura până la doi ani și nu știm cum va arăta viitorul UE. În plus, nu este posibil să se prevadă dacă Scoția, în cazul în care majoritatea a votat să rămână în UE, va decide să se separe de Regatul Unit. Prin urmare, orice încercare de a descrie regimul lingvistic al UE după Brexit este în mod necesar ipotetică. Din cauza lipsei unor date mai bune, calculăm ADR și RDR prin excluderea Regatului Unit din toate țările. După părăsirea Regatului Unit, limba engleză va fi limba maternă a unei mici minorități a populației din noua UE-27 (în principal irlandeză și britanică care trăiesc pe continent). Ce efect ar putea avea această schimbare asupra regimului lingvistic al Uniunii Europene? Unii oameni pot fi tentați să spună că Brexitul rezolvă problema echității și eficienței în comunicarea UE. Engleza ar deveni singura limbă oficială a Uniunii, reducând costurile de traducere și punând toată lumea pe picior de egalitate pentru comunicarea dintre instituțiile europene și cetățeni. Cu toate acestea, datele prezintă o imagine diferită. **Este probabil ca Brexitul să sporească importanța unui regim lingvistic multilingv.** Tabelul 6 prezintă ratele absolute și relative de excludere asociate unui regim lingvistic monolingv (tot-engleză) și unui regim lingvistic trilingv (engleză, franceză și germană) după Brexit. Folosim două seturi de date diferite, și anume valul Eurobarometru din 2012 și cel de-al doilea val al Sondajului privind educația adulților (2013).

Rezultatele converg către aceeași concluzie. O politică lingvistică „tot-engleză” ar exclude peste 50 % din populația UE fără Regatul Unit și ar îngreuna comunicarea pentru 90 % dintre cetățeni, în special pentru cei cu un nivel scăzut de educație și un nivel relativ scăzut al veniturilor. Într-adevăr, doar 10 % din populație declară că vorbește engleza ca limbă maternă sau foarte bine ca limbă străină. Aceasta înseamnă că doar 10 % dintre europeni ar avea acces la documentele UE fără prea multe eforturi. Utilizarea a trei limbi ar provoca, de asemenea, o excludere mare. O treime din cetățenii europeni ar fi complet excluși din comunicarea cu UE și peste jumătate ar avea dificultăți în accesarea documentelor UE.

Set de țări și date	Regimul lingvistic			
	toate în limba engleză		Engleză-franceză-germană	
	SAL	RDR	SAL	RDR
UE-26° (Eurobarometru 2012)	56	90	36	58
UE-24* (Ancheta privind educația adulților 2013)	51	90	30	56
° UE-26 = UE-28 minus Regatul Unit și Croația din cauza lipsei de date. Cetățeni europeni în vârstă de cel puțin 15 ani, număr de observații 26751				
* UE-24 = UE-28 minus Regatul Unit, Croația, România și Țările de Jos din cauza lipsei de date adecvate. Rezidenți în UE cu vârste cuprinse între 25 și 65 de ani, număr de observații 166 311				
Sursă: tabel compilat de autor				

Tabelul 6: rata de excludere lingvistică în UE după Brexit. Rezultate procentuale.

Se compară ratele de excludere a taxelor din tabelul 6 cu cele prezentate în tabelul 5. **După Brexit, ratele de excludere lingvistică asociate cu politica monolingvă și/sau trilingvă vor crește.** Acest lucru subliniază importanța unei abordări multilingve pentru comunicarea externă a UE.

3 Punerea în aplicare a statutului de economie de piață

Principalele rezultate:

- Puține rapoarte se referă la punerea în aplicare a statutului de economie de piață la nivelul UE și la nivel național, iar datele disponibile nu sunt suficiente pentru a realiza o evaluare cuprinzătoare a statutului de economie de piață.
- Primul sondaj european privind competențele lingvistice este una dintre cele mai importante realizări ale statutului de economie de piață.
- Programul de învățare pe tot parcursul vieții a finanțat diverse proiecte pentru a sprijini învățarea limbilor străine, dar lipsa unor indicatori de rezultat clari nu permite o evaluare a efectelor finale ale acestor proiecte în comparație cu competențele lingvistice ale participanților.
- Sprijinul lingvistic online (OLS) oferit de Comisia Europeană studenților Erasmus este un instrument promițător de sprijinire a învățării limbilor străine și a autoevaluării competențelor lingvistice.
- Fondul social european a fost utilizat pentru formarea lingvistică menită să îmbunătățească capacitatea de inserție profesională și integrarea imigranților, dar nu avem cifre cu privire la cuantumul fondurilor investite în acest scop și la efectele socioeconomice obținute.
- Diferitele măsuri puse în aplicare de Comisie ca răspuns la recomandările privind statutul de economie de piață au inclus publicarea de documente, site-uri web și rapoarte menite să sensibilizeze publicul cu privire la beneficiile diversității lingvistice și ale învățării limbilor străine în societate și în economie.
- Majoritatea măsurilor luate de Comisie în domeniul traducerii și interpretării sunt vizate și relevante. „Traducere automată pentru sistemul administrațiilor publice = MT@ED” elaborat de Comisia Europeană este un instrument util pentru comunicarea transfrontalieră utilă între instituțiile publice.
- Au fost luate puține inițiative pentru a promova dimensiunea externă a multilingvismului.

În această parte a raportului, Curtea rezumă acțiunile întreprinse de Comisie pentru punerea în aplicare a statutului de economie de piață. *Din cunoștințele noastre, raportul privind punerea în aplicare a Rezoluției Consiliului din 21 noiembrie 2008 privind o strategie europeană privind multilingvismul – de acum înainte raport de punere în aplicare-* (Comisia Europeană 2011f) este singurul document oficial care abordează în mod specific punerea în aplicare de către Comisie a statutului de economie de piață. Nu există niciun document la nivelul UE care să rezume acțiunile întreprinse de statele membre (dacă există). O altă dovadă care ar putea fi relevantă pentru evaluarea TEP este furnizată de două documente de lucru publicate de Comisie în 2008 și 2011 [Comisia Europeană 2008d, 2011 a]. În cele din urmă, ar trebui menționat raportul *"Multilingvismul: între obiectivele de politică și punerea în aplicare"* și anexele la aceasta, publicate în 2008 de Parlamentul European (Cullen et al., 2008a, 2008b). Acest raport conține informații utile privind punerea în aplicare a Planului de acțiune 2004-2006 (Comisia Europeană 2003). Cu toate acestea, relevanța sa pentru o evaluare a statutului de economie de piață este limitată.

Prezenta secțiune sintetizează dovezile disponibile privind punerea în aplicare a TEP pe

baza raportului de punere în aplicare, actualizează rezultatele cu surse suplimentare¹⁴ și, dacă este posibil, oferă o evaluare globală a inițiativelor Comisiei în lumina conceptelor explicate în secțiunea 1.2 și a rezultatelor prezentate în secțiunea 2. Inițiativele sunt prezentate în conformitate cu ordinea recomandărilor privind statutul de economie de piață. Un rezumat este prezentat în tabelul 7 la sfârșitul prezentei secțiuni.

3.1 Coeziunea socială, dialogul intercultural și integrarea europeană

În ceea ce privește prima prioritate a statutului de economie de piață (și anume, „promovarea multilingvismului în vederea consolidării coeziunii sociale, a dialogului intercultural și a integrării europene”), raportul de punere în aplicare menționează două tipuri de inițiative. Primul este format din **diverse publicații, inclusiv site-uri web¹⁵, manuale și rapoarte cu privire la** aceste aspecte. Unele dintre aceste publicații abordează nevoile lingvistice ale copiilor migranților și minorităților. În 2009, Comisia a publicat studiul Eurydice privind integrarea copiilor imigranți în școli (Comisia Europeană 2009). Prezentul raport prezintă măsurile luate de acestea pentru a promova comunicarea cu familiile de imigranți și pentru a preda copiilor imigranți limbile de origine. Subiectul a crescut în ultimii ani, iar acest lucru a dus la publicarea mai multor rapoarte (de exemplu, ICF Consulting Services 2015).

A doua inițiativă a fost lansată în 2009, când Comisia a creat o **platformă a societății civile pentru promovarea multilingvismului pentru dialogul intercultural**. În 2011, platforma a elaborat un raport conținând diverse recomandări. Unul dintre rezultatele lucrărilor pe platformă a fost proiectul Poliglotti4.eu (2011-2013). Site-ul web al proiectului colectează, printre altele, informații privind principalii factori de motivare și de inhibare a multilingvismului, diferitele cataloage de bune practici în gestionarea comunicării multilingve, un catalog al instrumentelor multilingvismului și diferite exemple de bune practici pentru punerea în aplicare a unei politici privind multilingvismul de către autoritățile locale și regionale. Ultimul raport¹⁶ al proiectului Poliglotti4.eu a fost publicat în 2012. Acesta conține informații privind rezultatele și consecințele proiectului. Rezultatul acestor acțiuni este măsurat în funcție de informațiile publicate pe site (de exemplu, o listă de cărți privind multilingvismul și câteva exemple de bune practici), în timp ce consecințele sunt evaluate în funcție de numărul de vizite pe site pe lună. În iunie 2012, platforma a fost relansată oficial pentru a promova în continuare multilingvismul în UE, dar la sfârșitul anului 2015, Comisia Europeană a decis să nu prezinte un nou mandat.

Ambele seturi de măsuri vizează sensibilizarea cu privire la beneficiile învățării limbilor străine și ale diversității lingvistice în general, dar **este dificil să se evalueze impactul final al acestora asupra promovării coeziunii sociale, dialogului intercultural și integrării europene fără indicatori și date clare. Inițiativele Comisiei în acest domeniu sunt relevante (a se vedea secțiunea 2.2 de mai sus), dar lipsa unor rapoarte de evaluare explicite ale Comisiei nu ne permite să ajungem la o concluzie clară.**

14 Informații suplimentare privind punerea în aplicare sunt furnizate într-un studiu recent realizat de Saville și Gutierrez Eugenio (2016). Totuși, acest studiu a fost publicat exact în același timp cu studiul nostru. Prin urmare, nu a fost posibil să se țină seama pe deplin de conținutul său.

15 Unele dintre aceste site-uri publicate nu mai sunt online.

16 a se vedea http://poliglotti4.eu/php/about/index.php?doc_id=73&lg=en

3.2 Învățarea pe tot parcursul vieții a limbilor străine

A doua prioritate a statutului de economie de piață se referă la învățarea pe tot parcursul vieții a limbilor străine. Ar trebui reamintit faptul că educația nu este o competență a UE și că gama de acțiuni în acest domeniu se limitează la facilitarea coordonării între educație și furnizarea de sprijin financiar direct proiectelor legate de învățarea limbilor străine.

Începând din 2008, au fost luate o serie de măsuri importante în acest domeniu. În 2008, Comisia a lansat un plan pentru un **sondaj pentru a testa nivelul de competență al studenților în diferitelimbistruine**. Primul *sondaj european privind competențele lingvistice* a fost publicat în 2012 (Comisia Europeană 2012b). Sondajul a testat în mai multe țări europene nivelurile de competență în diferite limbi străine (în special engleza și, uneori, franceza) pe un eșantion reprezentativ de 53 000 de elevi în ultimul an de învățământ secundar inferior (= gimnaziu, ^{clasa a treia}) sau în al doilea an de învățământ secundar superior (= liceu, gradul 1e). **Elaborarea unei anchete transeuropene pe baza unor criterii standardizate pentru a testa competențele lingvistice ale elevilor este o realizare importantă**, deoarece oferă o bază comună pentru monitorizarea progreselor (dacă este cazul) realizate prin realizarea obiectivelor de la Barcelona (șianume LM+ 2).

UE a finanțat diverse proiecte care se ocupă de învățarea pe tot parcursul vieții, în principal prin intermediul Programului de învățare pe tot parcursul vieții (PPL- 2007-2013). Raportul de punere în aplicare conține câteva cifre privind suma de bani cheltuită pentru activități legate de limbă. LPP are un buget de aproape 7 miliarde EUR și a finanțat o gamă largă de schimburi, vizite de studiu și activități de rețea. În perioada 2007-2011, ultimul an pentru care sunt disponibile cifre în *raportul depunere în aplicare*, Comisia a cheltuit aproximativ 50 de milioane EUR pe an pentru activități legate de limbă. Să presupunem că bugetul total alLL Peste distribuit, de asemenea, pe cei șapte ani de viațăai programului (aceasta generează 1 miliard EUR pe an). În această ipoteză, **aproximativ 5 % din bugetul Programului de învățare pe tot parcursul vieții a fost cheltuit pentru activități legate de limbă**. Aceasta corespunde contribuției măsurilor de politică lingvistică puse în aplicare de Comisie (a se vedea figura 1), dar sunt disponibile puține date precise privind rezultatele și consecințele acestor măsuri. În lipsa unor astfel de date, este imposibil să se evalueze impactul real al LPP

Raportul de punere în aplicare indică faptul că, în perioada 2007-2010, un total de 87 de proiecte multilaterale, 17 rețele și 8 măsuri de însoțire au fost selectate din activitatea-cheie 2 „Limbi” (această activitate a fost, de asemenea, finanțată prin LLP, Programul de învățare pe tot parcursul vieții). Activitatea-cheie 2 "a recunoscut importanța diversității lingvistice și a învățării limbilor străine pentru a se asigura că cetățenii europeni au oportunități profesionale și personale mai bune pe tot parcursul vieții. Scopul acestei activități-cheie a fost sensibilizarea cu privire la această importanță nu numai în rândul studenților și al personalului didactic, ci și în societate în general" (Saville și Gutierrez Eugenio 2016:22). Suma totală de bani acordată a fost de 39 de milioane EUR (Comisia Europeană 2011a). În perioada 2011-2013, acțiunea-cheie 2 a finanțat 10 rețele multilaterale, 8 măsuri de însoțire și 62 de proiecte multilaterale¹⁷.

În plus, o sumă suplimentară de 35 de milioane EUR a fost cheltuită pentru acțiuni descentralizate în cadrul LLP legate de limbi. Astfel de acțiuni au fost gestionate de

17 A se vedea <http://www.sepie.es/doc/comunicacion/publicaciones/Keyactivity2.pdf> citat în (Saville și Gutierrez Eugenio 2016: 22).

agențiile naționale ale LLP. În perioada 2007-2010, au fost finanțate diverse proiecte în domeniul limbilor, inclusiv acțiuni centralizate de învățare pe tot parcursul vieții, *inclusiv Comenius, Grundtvig, Leonardo și Erasmus*. Au fost finanțate în total 62 de proiecte, în valoare totală de aproape 17 milioane EUR. Gama de activități finanțate este largă. Printre acestea se numără proiecte multilaterale care promovează sensibilitatea lingvistică și accesul la resursele de învățare a limbilor străine, dezvoltarea și difuzarea de materiale de învățare și testare a limbilor străine, precum și cursuri de limbi străine și măsuri de mobilitate. Cu toate acestea, *raportul de punere în aplicare nu oferă cifre detaliate cu privire la resursele investite în măsuri specifice pentru limbile finanțate de Comenius, Grundtvig, Leonardo și Erasmus*, cu excepția a 1,57 milioane cheltuite în anul universitar 2008/2009 pentru cursuri intensive de limbi străine pentru studenții Erasmus în 22 de țări. Știm din alte surse că programul *Erasmus* - care a făcut parte din LLP între 2007 și 2013 – a sprijinit diverse inițiative lingvistice în învățământul superior, cum ar fi *cursurile intensive de limbi străine Erasmus* (EILC), adică șase săptămâni de predare intensivă a limbii oficiale a țării gazdă (Comisia Europeană 2011a). Peste 5000 de studenți au participat la EILC în 2009-2010. Cu toate acestea, nu sunt disponibile cifre privind costurile EILC, iar consecințele acestei inițiative nu au fost încă publicate. **Lipsa unor date exacte privind rezultatele obținute prin inițiative precum EILC reprezintă o lacună în raportul privind punerea în aplicare.** În conformitate cu un raport oficial al Comisiei, "în ultimii trei ani ai *Programului de învățare pe tot parcursul vieții (LLP) 2011-2013*, 27,8 milioane EUR au fost investite în proiecte multilaterale, rețele și măsuri de însoțire pentru promovarea învățării limbilor străine. În aceeași perioadă, aproximativ 21 000 de studenți sau personal au participat la *cursuri intensive de limbi străine Erasmus*" (Comisia Europeană 2015:4). Și în acest caz nu avem informații cu privire la rezultatele acestor cursuri cu privire la competențele lingvistice dobândite de participanți la sfârșitul programului.

Programul *Leonardo Vinci* a făcut parte din LLP în perioada 2007-2013. Programul a sprijinit măsuri de însoțire lingvistică pentru facilitarea plasamentelor transeuropene în întreprinderi (Comisia Europeană 2011a). Pregătirea lingvistică pentru stagiați și ucenici a fost asigurată prin intermediul învățării limbilor străine orientate Vocationally (VOLL), **dar nu au fost publicate date privind costurile și beneficiile VOLL.** Unele cifre sunt furnizate de Comisia Europeană (2011a), deși, în perioada 2007-2010, programul Leonardo a sprijinit 71 de proiecte inovatoare de încurajare a învățării limbilor străine moderne. *Raportul de punere în aplicare nu menționează nicio cifră privind rezultatele acestor proiecte privind competențele lingvistice elaborate de participanți.* Bugetul a fost de peste 17,7 milioane EUR. Ar trebui remarcat faptul că, în cadrul Programului de învățare pe tot parcursul vieții al LLP, ar putea fi plătită o sumă forfetară de până la 500 EUR per participant pentru a acoperi pregătirea lingvistică, culturală și pedagogică pentru experiențele din străinătate (Comisia Europeană 2008d).

Activitățile LLP continuă în cadrul noului *program Erasmus+ (2014-2020)*. Conform cifrelor oficiale disponibile, între 2014 și 2016, *Erasmus+ a finanțat 38 103 de proiecte*. Granturile acordate variază între câteva mii de euro și 3,7 milioane de euro¹⁸. O simplă privire asupra titlurilor proiectelor finanțate arată că multe dintre ele se referă direct la învățarea limbilor străine, multilingvism și predarea limbilor străine. Cu toate acestea, nu este posibil să se furnizeze o estimare fiabilă a resurselor cheltuite pentru activitățile legate de limbă în prezentul document de informare, deoarece activitățile finanțate sunt adesea doar un aspect al proiectelor foarte ample care implică studenți din învățământul superior și mobilitatea personalului. Unele cifre sunt raportate într-o publicație recentă a Comisiei:

18 A se vedea rezumatul proiectelor Erasmus+:

<http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/eplusprojects-compendium/>

datorită programului Erasmus+, „aproape 220 000 de studenți și-au evaluat nivelul de limbă și peste 65 000 de studenți au urmat cursuri de limbi străine online pentru a se asigura că au ovaloare mai bună a studiilor și a stagiilor lor în străinătate” (Comisia Europeană 2015:4). În 2016, 66 000 de studenți la formare profesională și peste 7000 de voluntari ai Serviciului european (Youth-EVS = Serviciul european de voluntariat) vor beneficia de evaluare lingvistică și de sprijin lingvistic online. Utilizând terminologia prezentată în secțiunea 1.2, numărul de participanți este unul dintre rezultatele acțiunilor de politică lingvistică întreprinse de Comisie pentru punerea în aplicare a SEP. În prezent, **existăo lipsă de date privind consecințele politicii, și anume nivelul competențelor lingvistice atins în cele din urmă de către cursanți și efectele rezultate asupra succesului studiilor și stagiilor lor în străinătate.**

Una dintre cele mai interesante consecințe ale **programului Erasmus+** a fost crearea Platformei de sprijin lingvistic online (OLS) (<http://erasmusplusols.eu>). OLS "oferă participanților la activitățile de mobilitate pe termen lung ale *Erasmus+* (acțiunea-cheie 1) posibilitatea de a-și evalua competențele în limbi străine, pe care le vor utiliza pentru a studia, a lucra sau a face voluntariat în străinătate. În plus, participanții selectați pot urma un curs online de limbi străine pentru a-și îmbunătăți competențele". OLS a fost foarte popular (a se vedea Saville și Gutierrez Eugenio 2016: 24 pentru o prezentare generală) și poate fi un instrument interesant pentru a face învățarea limbilor străine „la cerere” mai puțin costisitoare (a se vedea secțiunea 2.2.1).

În cele *din urmă*, *raportul de punere în aplicare menționează publicarea unui manual* privind învățarea timpurie a limbilor străine (Comisia Europeană 2011c) și a unor orientări comune pentru validarea competențelor lingvistice dobândite în cadrul învățării non-formale și informale¹⁹.

Pe scurt, **SEM invită Comisia și acestea să consolideze învățarea limbilor străine pe tot parcursul vieții și sugerează urmărirea a opt priorități. Unele dintre ele, așa cum s-a arătat mai sus, au fost realizate integral sau parțial.** A fost conceput un indicator european al competenței lingvistice (SEM^{punctul} 2e) și au fost publicate rezultatele a cinci teste. Aceasta este o realizare importantă, deoarece indicatorul oferă informații standardizate cu privire la eficacitatea sistemelor de învățământ. În plus, programul de învățare pe tot parcursul vieții din cadrul LLP a finanțat diverse activități care vizează promovarea oportunităților de mobilitate pentru studenți și profesori (punctul 2h al SEM). Acest lucru îi poate ajuta să își îmbunătățească competențele lingvistice. Cu toate acestea, **cifrele disponibile se referă în principal la resurse, deci la resursele mobilizate și, uneori, la rezultatele politicii**, astfel încât numărul de proiecte sprijinite și numărul de participanți (a se vedea secțiunea 1.2 pentru definiții). **Dar nu dispunem de date privind consecințele măsurilor concrete puse în aplicare de Comisie sau de alte organizații finanțate prin programul LLP** și, prin urmare, efectul acestora asupra populației țintă a politicii lingvistice. De exemplu, raportul de punere în aplicare nu publică suficiente date pentru a evalua dacă elevii și profesorii și-au îmbunătățit efectiv competențele lingvistice ca urmare a participării lor la proiecte finanțate prin programul de învățare pe tot parcursul vieții. Comisia ar trebui să îmbunătățească numărul și calitatea indicatorilor necesari pentru evaluarea rezultatelor proiectelor finanțate de UE în ceea ce privește competențele lingvistice ale participanților. Cu alte cuvinte, sistemul de informații ar trebui îmbunătățit. Acest lucru nu înseamnă neapărat colectarea de date pentru fiecare proiect în parte, dar

19 O ediție revizuită a Orientărilor europene pentru validarea învățării non-formale și informale a fost publicată la sfârșitul anului 2015 și este disponibilă la adresa <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4054>

cel puțin unele proiecte ar trebui monitorizate mai îndeaproape. În lipsa unor astfel de date, nu este posibil să se evalueze beneficiile sprijinului UE pentru învățarea limbilor străine și eficacitatea și eficiența politicilor lingvistice adoptate.

În ceea ce privește progresele înregistrate în atingerea obiectivelor Barcelon e (și anume formula LM+ 2, a se vedea punctul 2a din SEM), mărturiile sunt mixte. Numărul mediu de limbi străine predate la nivelul secundar inferior (ISCED/ISCED 2 = colegiu francez) a crescut ușor de la 1,4 în 2004 la 1,5 în 2011 (ICF GHK 2014, Comisia Europeană 2012^e, Comisia Europeană 2012^f), dar numărul mediu de limbi predate în învățământul secundar superior (= liceul francez) a rămas constant la 1,6. Procentul de studenți care învață cel puțin două limbi străine la nivelul general ISCED/ISCED 3 a rămas practic constant (Eurostat 2016). Criza financiară și măsurile de austeritate adoptate ulterior în mai multe țări pot contribui la explicarea acestei tendințe.

Sunt necesare mai multe informații pentru a evalua măsurile luate de aceștia pentru formarea profesorilor de limbi străine (punctul 2.f) și pentru a promova utilizarea tehnologiei de comunicare digitală și a învățării la distanță [punctul 2 litera (d)]. Ar fi necesare date mai precise pentru a monitoriza diversitatea limbilor predate în Europa, inclusiv limbile recunoscute care sunt mai puțin utilizate pe scară largă (punctul 2.c) și pentru a evalua progresele (dacă există) în abordări bazate pe înțelegerea limbilor înrudite [punctul 2 litera (d)]. Cu toate acestea, datele oficiale arată că, în 2014, 94 % dintre elevii din învățământul secundar superior (= liceul francez) au învățat limba engleză, dar doar 23 % franceza, 19 % germana, 19 % spaniola, 3 % italiana și 3 % rusa (Eurostat 2016). Pentru a contribui la obținerea rezultatelor SEP, în special în ceea ce privește politica LM+ 2, **UE ar putea spori sprijinul financiar pentru predarea altor limbi decât engleza.** Atâta timp cât educația este o competență a celor care respectă principiul subsidiarității, UE ar putea utiliza sprijinul financiar pentru a promova schimburile lingvistice cu țările care nu vorbesc limba engleză pentru studenți la nivelul ISCED/ISCED 3.

3.3 Capacitatea de inserție profesională și competitivitatea

SEM invită Comisia și promovează multilingvismul pentru a spori competitivitatea întreprinderilor și mobilitatea și capacitatea de inserție profesională a cetățenilor. Astfel cum se arată în secțiunea 2.1 din acest context, aceste obiective sunt adecvate. În prezent, se cunosc puține informații despre impactul programelor finanțate de UE în acest domeniu. În conformitate cu raportul de punere în aplicare, "fondurile structurale au fost utilizate pentru a finanța formarea în limbi străine, care vizează, printre altele, creșterea capacității de inserție profesională, permiterea lucrătorilor să înțeleagă normele de siguranță, dezvoltarea sectorului turismului sau îmbunătățirea competențelor funcționarilor publici. Formarea în limba țării gazdă este, de asemenea, finanțată pentru a încuraja integrarea imigranților și a familiilor acestora. Acest lucru este în conformitate cu recomandările Consiliului (a se vedea punctul 3.c din TEP). **Din păcate, raportul de punere în aplicare nu menționează cifre precise privind sumele de finanțare investite în acest scop și nici nu menționează efectele obținute.**

Unele date pot fi găsite într-un document separat publicat în 2011 de Comisie (Comisia Europeană 2011a). În perioada 2007-2013, Fondul social european (FSE = FSE) a alocat 11 miliarde EUR pe an tuturor, cu obiectivul de a îmbunătăți competențele și oportunitățile de angajare ale persoanelor. Formarea lingvistică este unul dintre mijloacele de a atinge acest obiectiv, dându **știm suma exactă de bani cheltuiți pe el.** În perioada 2007-2011,

Învățarea limbilor străine a fost promovată în 244 de priorități din 48 de programe operaționale din 21 (dintr-un total de 117 programe operaționale din 27). Majoritatea proiectelor finanțate au făcut parte din politici mai ample de încurajare a învățării limbilor străine, vizând în principal minoritățile etnice, migranții, șomerii (pe termen lung), abandonul școlar, formatorii și educatorii. Câteva exemple pentru perioada 2000-2006 sunt descrise într-un raport publicat de Comisie (a se vedea Comisia Europeană 2008d).

Un rezultat vizibil al inițiativelor Comisiei în domeniul capacității de inserție profesională și al competitivității este promovarea anumitor grupuri tematice privind importanța competențelor lingvistice în economie, precum și publicarea diferitelor rapoarte sau studii menite să sensibilizeze publicul cu privire la contribuția potențială a limbilor la capacitatea de inserție profesională și la competitivitatea întreprinderilor. În această secțiune, vom prezenta astfel de inițiative și, acolo unde este posibil, vom discuta acțiunile ulterioare acestora.

- Raportul *Languages for Jobs = Languages for Jobs* (Comisia Europeană 2011d), publicat de un grup de lucru de experți, identifică diferite exemple de „bune practici” pentru a corela mai bine competențele lingvistice ale persoanelor care intră pe piața forței de muncă cu așteptările angajatorilor.
- În 2009, Comisia a creat o *platformă comercială pentru multilingvism*. Platforma a discutat, printre altele, modalitățile de sensibilizare cu privire la importanța limbilor străine în mediul de afaceri și dezvoltarea de servicii și instrumente pentru a ajuta întreprinderile și persoanele fizice să își îmbunătățească performanța profesională printr-o politică lingvistică. Raportul a fost publicat în 2011²⁰. Platforma a publicat, de asemenea, broșura „Languages do our business”. Unul dintre rezultatele platformei este rețeaua CELAN pentru promovarea strategiilor lingvistice pentru competitivitate și capacitatea de inserție profesională (2011-2013). Scopul CELAN este de a furniza servicii lingvistice părților interesate din mediul de afaceri, de exemplu, cercetare privind nevoile lingvistice ale întreprinderilor europene/IMM-urilor din diferite sectoare, precum și analiza serviciilor și a instrumentelor legate de limbile existente. Cel mai important rezultat al rețelei CELAN este dezvoltarea unei aplicații online numită „Language Needs Analysis Application” = „Language Needs Analysis Application”. Această aplicație oferă un sistem interactiv pentru companii „de a-și defini nevoile lingvistice, de a le compara cu practicile actuale și de a obține informații și acces la diferite resurse lingvistice disponibile în comunitatea lingvistică și pe piață²¹”. Cu toate acestea, nu există o evaluare ex post a acțiunilor întreprinse în urma recomandărilor platformei. Cifrele privind utilizarea efectivă a aplicației de analiză a nevoilor lingvistice ar contribui la evaluarea impactului acesteia.
- În 2011, Comisia a publicat *raportul privind strategiile de gestionare a limbilor străine și cele mai bune practici în IMM-urile europene: proiectul Pimlico* (Hagen 2011), unde Pimlico înseamnă „Promovarea, implementarea, cartografierea limbajului și a strategiilor de comunicare interculturală în organizații și companii”. Proiectul Pimlico identifică și descrie diferite modele de bune practici în 40 de IMM-uri europene care „au fost selectate pentru creșterea lor comercială semnificativă prin formularea și utilizarea strategiilor de gestionare a limbajului”. Unul dintre rezultatele proiectului este examinarea diferitelor organizații și rețele de sprijin lingvistic din UE care operează la nivel supranațional, național, regional și local. Pentru a evalua eficacitatea/eficacitatea proiectului, este necesar să se colecteze și să se publice cifre privind utilizarea efectivă a acestor informații de către întreprinderi.
- În perioada 2009-2011, programul de învățare pe tot parcursul vieții a finanțat rețeaua LILAMA (unde LILAMA înseamnă politica lingvistică pentru piața forței de muncă). Rețeaua este o platformă de învățare pentru schimbul și diseminarea de orientări, bune practici și recomandări de politică care contribuie la elaborarea și punerea în aplicare a politicilor lingvistice orientate

20 A se vedea http://ec.europa.eu/languages/library/documents/business_en.pdf

21 A se vedea <http://www.celan-platform.eu/index.html>

către piața forței de muncă²².

- În 2011, Comisia a publicat studiul „*Mapping Best Multilingual Business Practices in the EU*” (Mapping Best Multilingual Business Practices in the EU study), Comisia Europeană 2011b, și *Ghidul lingvistic pentru întreprinderile europene, comunicarea eficientă ca parte a schimburilor dumneavoastră internaționale* (Comisia Europeană 2011b). Lipsesc datele necesare pentru evaluarea utilizării efective a acestui ghid.

Deși aceste studii și rapoarte au fost în măsură să sensibilizeze publicul cu privire la importanța competențelor lingvistice în economie, nu este ușor să se evalueze impactul lor real asupra actorilor implicați.

3.4 Promovarea diversității lingvistice prin traducere

Al patrulea punct al TEP se referă la traducere. Consiliul invită Comisia să furnizeze informații cu privire la planurile naționale și europene de asistență pentru traducerea produselor culturale, cum ar fi cărțile sau filmele (în special prin subtitrare). De asemenea, îndeamnă Comisia să consolideze programele de formare a traducătorilor, să sprijine bazele de date terminologice multilingve și să încurajeze dezvoltarea tehnologiilor lingvistice. În această secțiune, vedem și actualizăm cele mai importante inițiative în acest domeniu. **În general, măsurile puse în aplicare în acest domeniu sunt bine explicate în raportul de punere în aplicare. Majoritatea acestora sunt vizate și relevante**, în special pentru punerea în aplicare a unei politici multilingve la nivelul instituțiilor UE (a se vedea secțiunea 2.3).

Comisia, cu ajutorul LLP (Programul de învățare pe tot parcursul vieții) a instituit un master european în traducere (EMT = MET), un proiect în parteneriat între Comisia Europeană și instituțiile de învățământ superior care oferă programe de traducere la nivel de masterat cu scopul de a îmbunătăți calitatea formării traducătorilor și de a obține persoane cu înaltă calificare pentru a lucra ca traducători în UE. Universitățile implicate în TEP formează o rețea numită rețeaua EMT (= rețeaua MET), care este forumul în care universitățile membre ale TEP se întâlnesc și fac schimb de bune practici în ceea ce privește predarea traducerilor. Rețeaua are 63 de membri. În plus, Comisia organizează alte programe și activități care vizează promovarea traducerii ca profesie, în special *programul traducătorilor invitați* și vizitele la *programele DG Traduceri*. Primul program le permite traducătorilor Comisiei să petreacă câteva săptămâni la o traducere universitară și să ofere consiliere lingviștilor cu privire la oportunitățile de carieră în UE, în timp ce al doilea program organizează vizite ale DG Traduceri pentru studenți și alte persoane care au un interes profesional în traducere. În plus, Comisia organizează concursul de traducere *Juvenes Translatores* pentru a sensibiliza elevii din învățământul secundar cu privire la importanța traducerii²³. Comisia și Parlamentul au fost active în crearea masterului european în interpretare de conferință (EMCI).

Comisia pune la dispoziție diverse **instrumente**, materiale de referință și baze de date pentru traducători și terminologi, de exemplu *Terminologia interactivă pentru Europa* (IATE = *Terminologie interactivă pentru Europa* = TIAE). Datele privind utilizarea eficace a IATE de către utilizatorii externi ar contribui la evaluarea impactului acestei inițiative.

Comisia a lansat *Platforma web a industriei lingvistice* (LIND-Web), care conține date și cifre privind industria lingvistică a UE. Directiva privind informațiile din sectorul public (2003/98/CE) instituie un mecanism concret de promovare a reutilizării de către statele membre a resurselor lingvistice produse de instituțiile și organismele UE, cum ar fi arhivele

²² A se vedea <http://www.lilama.org/>

²³ A se vedea http://ec.europa.eu/dgs/translation/programmes/index_en.htm

de traducere și documentele traduse în diferite limbi ale UE (Comisia Europeană 2011a). În 24 de reprezentanțe ale Comisiei există birouri de traducere care acționează ca interfață cu părțile interesate din limbile naționale. **Datele privind serviciile furnizate în prezent de aceste birouri ar fi utile pentru evaluarea impactului statutului de economie de piață.**

În perioada 2007-2011, *programul Cultura* a contribuit la finanțarea traducerii a 1548 de cărți, cu un buget total de 8,4 milioane EUR (Comisia Europeană 2011a). În 2011 a fost publicat un studiu privind utilizarea subtitrărilor pentru încurajarea învățării limbilor străine și îmbunătățirea competenței limbilor străine (Media Consulting Group 2011). Potrivit unui raport recent, în 2015, Programul-cadru al Comisiei pentru sprijinirea sectoarelor culturale și audiovizuale *Europa creativă* a finanțat traducerea a peste 500 de cărți (romani, știri, piese de teatru, poezie, benzi desenate și ficțiune pentru copii) din 35 de limbi europene, cu un buget de aproape 4 milioane EUR (Comisia Europeană 2015: 5).

Din 2010, Comisia Europeană lucrează la un nou sistem de traducere automată pentru administrațiile publice, *denumit MT@E C*. Acest sistem "permite tuturor instituțiilor și agențiilor UE (nu numai traducătorilor, ci și membrilor obișnuiți ai personalului), precum și administrațiilor publice naționale din UE să obțină traduceri automate destul de precise într-un total de 552 de perechi de limbi, acoperind toate limbile oficiale ale UE. Acest nou sistem este o evoluție esențială, deoarece permite multilingvismul în serviciile publice" (Saville și Gutierrez Eugenio 2016:36).

Comisia a publicat diverse **studii** privind importanța traducerii în societate și în economie. Printre altele, trebuie menționat un studiu privind industria traducerilor (Rinsche și Portera-Zanotti 2009), un raport privind profesia de traducător (Pym et al. 2012), un articol privind rolul traducerii în societatea europeană (Euréval 2010) și un studiu axat pe impactul noilor tehnologii și al noilor modele de afaceri în industria mondială a traducerilor (Tkital și Debussche 2014). În 2010, Comisia a publicat un studiu privind impactul tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC = TIC) și al noilor mijloace de informare în masă asupra învățării limbilor străine (Stevens 2010).

Comisia a sprijinit diverse **proiecte științifice** în domeniul tehnologiei lingvistice umane. De exemplu, una dintre ^{prioritățile} *celuide- al șaptelea program-cadru pentru cercetare și dezvoltare tehnologică* (2007-2013) a fost „tehnologiile lingvistice” care acoperă numeroase grupuri și discipline de cercetare, inclusiv prelucrarea limbajului natural, tehnologia vocală, informațiile de extracție și traducerea automată. În perioada 2009-2010, au fost lansate în total 25 de proiecte de tehnologie lingvistică, cu o finanțare totală din partea UE de 56 de milioane EUR (Comisia Europeană 2011a). Portofoliul de tehnologii lingvistice include proiecte din cadrul Programului pentru competitivitate și inovare (2007-2013). Proiectele privind tehnologiile lingvistice, în special traducerea automată, pot fi finanțate, de asemenea, prin *Orizont 2020* (2014-2020), noul program-cadru pentru cercetare și inovare.

Comisia desfășoară **activități de cooperare internațională** în domeniul traducerii și interpretării, de exemplu în cadrul reuniunii anuale privind regimul lingvistic, documentația și publicațiile (IAMLADP), un forum și o rețea de lideri ai organizațiilor internaționale care angajează furnizori de conferințe și servicii lingvistice. În plus, Comisia Europeană a încheiat acorduri internaționale cu diverse agenții de stat implicate în traducerea și terminologia multilingvă, cum ar fi Biroul de Traduceri, Lucrări Publice și Servicii guvernamentale din Canada, Institutul de Cercetare Caraibilor pentru Traduceri și Interpretare (Comisia Europeană 2011a), Universitatea Educație de Stat Herzen din Sankt Petersburg și Universitatea Limbă din Moscova participă la programul de traducere pentru

vizitatori. În domeniul interpretării, Comisia are diverse programe de cooperare internațională cu China, Vietnam, Macao și Rusia.

3.5 Dimensiunea externă a multilingvismului

Al cincilea punct al SEP se referă la „dimensiunea externă a multilingvismului”, ceea ce înseamnă promovarea limbilor europene în străinătate și îmbunătățirea cooperării cu organizațiile naționale și internaționale active în domeniul învățării limbilor străine și al diversității lingvistice și culturale. *Raportul de punere în aplicare* menționează două inițiative.

Primul se referă la **India**. În 2008, Comisia a organizat o conferință privind multilingvismul și dialogul intercultural la New Delhi. În 2009, a semnat o declarație comună privind multilingvismul cu guvernul indian. În 2011, a fost organizată o reuniune a înalților funcționari ca parte a dialogului politic UE-India. A doua inițiativă se referă la **China**. În 2009, guvernul chinez și Comisia au semnat o declarație comună privind multilingvismul. În 2011 a fost organizată o conferință privind multilingvismul și învățarea limbilor străine.

Nu există informații disponibile cu privire la monitorizarea (dacă există) a acestor declarații. Acest lucru este un pic dezamăgitor, deoarece UE este adesea citată ca un exemplu care trebuie studiat (și uneori chiar ca model care trebuie emulat) de către țări multilingve cu mai multe limbi oficiale, cum ar fi India sau Africa de Sud. Având în vedere că multilingvismul în lume este mai degrabă norma decât excepția, UE ar trebui, probabil, să caute modele care ar putea oferi mărturii concrete cu privire la modul de gestionare a multilingvismului și a diversității lingvistice în termeni concreți. După cum observă Kraus, atunci când politicienii europeni caută astfel de modele, "interesul lor este adesea confiscat de cazul Statelor Unite. [Cu toate acestea], dacă dorim să dezvoltăm o abordare bună pentru a analiza perspectivele UE ca o comunitate politică diversă, ar trebui, probabil, să ne concentrăm asupra experienței unei federații democratice a cărei politică se caracterizează în esență prin îmbinarea multiculturalismului și a factorului multinațional. Cadrul comparativ pentru evaluarea viitoarei politici a Europei va fi apoi ușor deplasat spre nord, dinspre Statele Unite către Canada" (Kraus 2008: 97: 97). Elveția este un alt caz interesant (a se vedea Lacey 2013).

În cele din urmă, UE ar trebui să acorde mai multă atenție dezvoltării cooperării cu țările multilingve pentru a face schimb de experiență și de practici. Cercetarea comparativă în domeniul multilingvismului și al politicii lingvistice ar putea fi sprijinită. **Înființarea unui președinte sau a unui centru european de cercetare privind multilingvismul și politica lingvistică ar putea contribui la promovarea unei viziuni cu adevărat europene asupra multilingvismului** în lume, mai degrabă decât la promovarea limbilor europene ca atare. Acest lucru ar fi în concordanță cu sprijinul acordat de UE proiectelor majore de cercetare în domeniul multilingvismului și cu cel de-al șaselea și al șaptelea Program-cadru pentru²⁴ cercetare și dezvoltare tehnologică, precum și cu recomandările formulate în 2005 de către Comisie în documentul „*O nouă strategie-cadru pentru multilingvism*”. Documentul prevede că „Comisia va oferi sprijin prin intermediul Programului de învățare pe tot parcursul vieții pentru studii privind starea multilingvismului în învățământul superior și crearea de scaune în domeniile de studiu legate de

24 A se vedea proiectul LINEE (Limbi într-o rețea de excelență europeană = Limbi într-o rețea europeană de excelență), DYLAN (Limba dinamică și gestionarea diversității), Eldia (Diversitatea lingvistică europeană pentru toți) și MIME (Mobilitate și incluziune într-o Europă multilingvă = mobilitate și incluziune într-o Europă multilingvă)

multilingvism și interculturalitate” (Comisia Europeană 2005:8).

Tabelul 7 rezumă principalele rezultate ale activităților desfășurate de Comisia Europeană în vederea punerii în aplicare a TEP și oferă o observație generală cu privire la rezultatele acestora.

Câmp	Principalele rezultate	Consecințe și observații
Coeziunea socială, dialogul intercultural și integrarea europeană	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diverse publicații 2. Crearea unei platforme a societății civile pentru multilingvism pentru dialogul intercultural 	(1 și 2) Poate avea un impact pozitiv asupra sensibilității la beneficiile învățării limbilor străine și ale diversității lingvistice, dar lipsa unor date și indicatori clari nu ne permite să ajungem la o concluzie definitivă.
Învățarea pe tot parcursul vieții	<ol style="list-style-type: none"> 1. Colectarea datelor (primul sondaj european privind competențele lingvistice) 2. Finanțarea directă a diferitelor proiecte care se ocupă de învățarea pe tot parcursul vieții (5 % din bugetul Programului de învățare pe tot parcursul vieții utilizat în acest scop) 3. Număr semnificativ de participanți la aceste proiecte 	(1) O realizare importantă. Disponibilitatea unor noi date pentru evaluarea comparativă a eficacității sistemelor de învățământ (2 și 3) Probabil efecte pozitive, dar sunt necesare mai multe date privind rezultatele programelor (de exemplu, nivelul competențelor lingvistice posibil atins de cursanți) pentru a evalua eficacitatea și beneficiile punerii în aplicare a SEP
Capacitatea de inserție profesională și competitivitatea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diverse publicații 2. Finanțare directă pentru sprijinirea formării de limbi străine 	(1) Poate un impact pozitiv asupra sensibilității la beneficiile limbilor străine pentru întreprinderi. Ar fi nevoie de mai multe date și indicatori pentru a evalua impactul real al acestor publicații. (2) Efecte pozitive probabile, dar sunt disponibile puține date privind rezultatele finale ale unei astfel de finanțări directe. Majoritatea acestor inițiative sunt vizate și relevante.
Promovarea diversității lingvistice prin traducere	<ol style="list-style-type: none"> 1. Master european în traducere 	(1 și 2) un impact limitat și nicio monitorizare.

	<ol style="list-style-type: none">2. Noi instrumente și baze de date pentru traducători3. Suport pentru traducerea cărților4. Diverse studii5. Mai multe activități de cooperare internațională	
Dimensiunea externă a multilingvismului	<ol style="list-style-type: none">1. Declarația comună privind multilingvismul cu India2. Declarația comună privind multilingvismul cu China	
Sursă: tabel compilat de autor		

Tabelul 7: Rezumatul activităților Comisiei Europene de punere în aplicare a statutului de economie de piață

4 Concluzii

Principalele rezultate:

- Obiectivele generale ale TEP sunt relevante, deoarece sunt în concordanță cu problemele pe care TEP este destinat să le rezolve. Unele măsuri noi pot fi concepute pentru a reduce tensiunea dintre mobilitate și incluziune, de exemplu pentru a consolida învățarea limbilor străine la cerere și pentru a oferi mai multe servicii publice multilingve, inclusiv forme administrative. Sprijinul lingvistic online (OLS) și traducerea automată pentru administrațiile publice (MT@EC) dezvoltate de Comisia Europeană sunt exemple bune.
- Evaluarea acestei pertinente poate fi efectuată pe baza unor dovezi empirice limitate. Nu avem date adecvate și fiabile pentru a studia efectele competențelor lingvistice asupra bunăstării economice a persoanelor și asupra competitivității întreprinderilor. Sondajul privind educația adulților ar putea colecta date mai bune privind veniturile rezidenților europeni. Sunt necesare mai multe date cantitative privind utilizarea limbilor în activitățile economice ale întreprinderilor europene (și anume, în procesele de achiziție, de producție și de vânzare).
- În ceea ce privește evaluarea măsurilor și activităților desfășurate de Comisie pentru punerea în aplicare a statutului de economie de piață, Curtea observă mărturii mixte. Informațiile privind costurile și eficacitatea programelor și acțiunilor UE întreprinse în vederea respectării statutului de economie de piață nu sunt complete. Indicatorii care trebuie utilizați pentru evaluarea rezultatelor politicii lingvistice ar trebui definiți mai explicit.
- Ar trebui să se acorde o atenție deosebită efectelor finale ale programelor care vizează îmbunătățirea competențelor lingvistice ale studenților și adulților. Metodele de evaluare pot fi adaptate pe baza orientărilor existente deja publicate de Comisie.
- Stimulentele pot fi, de asemenea, o modalitate eficientă de promovare a multilingvismului, în special în învățământul superior.
- Ar trebui să existe coerență între statutul de economie de piață și alte politici ale UE care au un impact indirect asupra diversității lingvistice și asupra aplicării formulei LM+ 2. Uneori, în anumite domenii ale politicii, monolingvismul și/sau trilingvismul de facto prevalează.
- Comunicarea externă a Comisiei Europene ar putea fi mai multilingvă, în special pentru site-urile sale web.

După cum se arată în secțiunea 1, consolidarea învățării limbilor străine și sprijinirea sectorului traducerilor pot fi considerate modalități de realizare a altor obiective socioeconomice, cum ar fi promovarea mobilității, facilitarea incluziunii migranților din UE și a cetățenilor mobili, îmbunătățirea capacității de inserție profesională și asigurarea egalității între limbile oficiale ale UE (punctele 1 și 3 din SEP și recomandările finale).

Dovezile empirice prezentate în secțiunea 2 arată că competențele în materie de limbi străine pot avea un impact pozitiv asupra veniturilor persoanelor și asupra bunăstării societății și că investițiile în predarea mai multor limbi străine reprezintă un obiectiv adecvat. Astfel de beneficii pot fi măsurate. În plus, competențele în materie de limbi străine pot facilita mobilitatea și incluziunea. Nu s-a demonstrat încă impactul

competențelor lingvistice asupra capacității de inserție profesională, dar există o relație pozitivă între competențele lingvistice și statutul profesional. Competențele lingvistice pot contribui la integrarea economică a migranților prin creșterea veniturilor și a oportunităților de angajare ale acestora. Studiul ratelor de excludere lingvistică arată că este necesar un tratament egal al limbilor oficiale ale UE pentru a asigura eficiența și echitatea în ceea ce privește accesul la documentele publicate de UE.

Sprijinirea învățării limbilor străine pentru a promova mobilitatea în interiorul UE și pentru a promova incluziunea în țara gazdă este unul dintre obiectivele SEP, dar nici formula LM+ 2, nici promovarea unei singure limbi vehiculare nu sunt suficiente pentru a rezolva tensiunea dintre mobilitate și incluziune. Unele măsuri inovatoare ar putea fi elaborate la nivel național și la nivelul UE. **Învățarea limbii sau limbilor oficiale ale țării gazdă înainte de a pleca în străinătate și/sau imediat după sosirea în țara gazdă ar trebui să devină mai accesibilă și mai ieftină.** Sprijinul lingvistic online (OLS) oferit de Comisia Europeană studenților Erasmus este un bun exemplu și ar putea fi extins la alte populații țintă (a se vedea secțiunea 3.2). În plus, astfel cum se sugerează la punctul 3 litera (c) din statutul de economie de piață, UE ar putea utiliza fondurile structurale europene pentru a oferi cursuri specifice de limbi străine în învățământul profesional și pentru adulți. Acest lucru ar fi în concordanță cu recomandările cuprinse în concluziile Consiliului din 20 mai 2014 privind multilingvismul și dezvoltarea competențelor lingvistice. În acest document, Consiliul le invită să „valorifice potențialul programului Erasmus+ și al fondurilor structurale și de investiții europene” pentru a atinge aceste obiective.

O mai bună furnizare de servicii publice multilingve, cel puțin în orașele mari, ar putea fi utilă. Furnizarea de formulare administrative standardizate în mai multe limbi poate facilita activitățile economice și coordonarea sistemelor de securitate socială. S-au înregistrat unele progrese, dar pot fi înregistrate progrese²⁵. Traducerea automată pentru administrațiile publice (MT@EC) elaborată de Comisia Europeană poate fi foarte utilă în acest domeniu (a se vedea secțiunea 3.4). Acest lucru subliniază importanța traducerii și a interpretării în gestionarea comunicării multilingve în Europa. Pentru a concluziona cu privire la acest punct, **obiectivele generale prezentate în TEP sunt relevante, deoarece sunt în concordanță cu problemele pe care TEP este destinat să le rezolve. Competențele lingvistice aduc mai multe tipuri de beneficii (sau „prestații”) persoanelor fizice, societății și instituției UE. Unele dintre aceste beneficii au fost (sau pot fi) cuantificate. Cu toate acestea, unele măsuri inovatoare ar trebui concepute pentru a reduce și mai mult tensiunea dintre mobilitate și incluziune.**

Trebuie remarcat faptul că, în acest studiu, evaluarea relevanței TEP a fost efectuată pe baza unor dovezi empirice limitate. Astfel de dovezi se referă doar la câteva țări europene, inclusiv țări din afara UE, cum ar fi Turcia sau Elveția. **Nu avem date adecvate și fiabile pentru a studia efectele competențelor lingvistice asupra bunăstării**

25 De exemplu, standardele UE în domeniul coordonării sistemelor de securitate socială prevăd că beneficiarii sunt acoperiți de legislația unei singure țări și primesc prime în țara respectivă, iar organizațiile de securitate socială decid cu privire la jurisdicția juridică în care sunt supuși beneficiarii (denumit în continuare "principiul "legislației unice aplicabile"). De exemplu, o persoană care își are sediul și lucrează în Austria cu activitate economică suplimentară în Slovacia ar trebui să își plătească întreaga asigurare socială în Austria. Cu toate acestea, fiecare organizație națională utilizează forme diferite în diferite limbi pe care funcționarii care lucrează în organizații din străinătate nu le înțeleg neapărat. Prin urmare, cetățenii europeni care lucrează în mai multe state membre se confruntă cu obstacole administrative care sporesc costul mobilității.

economică persoanelor, comparând astfel importanța diferitelor limbi pe piața forței de muncă și luând în considerare efectele regionale (de exemplu, competențele lingvistice în limba italiană nu sunt probabil recompensate în mod egal în regiunile franceze Rhône-Alpes și Bretania). Din cunoștințele noastre, sondajul privind educația adulților publicat de Eurostat este în prezent singurul set de date care poate fi utilizat pentru analize transeuropene ale relației dintre competențele lingvistice și capacitatea de inserție profesională și/sau venitul individual. Cu toate acestea, calitatea datelor colectate ar trebui îmbunătățită, în special pentru variabilele care descriu venitul respondenților. O soluție posibilă este publicarea unor anchete ad hoc sau includerea, la intervale regulate, a unor întrebări specifice privind competențele lingvistice în studiile longitudinale reprezentative la scară largă, cum ar fi studiul *grupului socio-economic german* (SOEP). Nu sunt disponibile date pentru a examina contribuția competențelor lingvistice la PIB-ul UE. Pentru a evalua contribuția competențelor lingvistice la competitivitate și la crearea de valoare adăugată, avem nevoie de date cantitative privind utilizarea limbilor în procesele de achiziție, producție și vânzare ale întreprinderilor europene (ase vedea, de exemplu, secțiunea 2.1.2). Această idee nu este cu totul nouă. Documentul de lucru al serviciilor Comisiei *privind evaluarea impactului: document de însoțire a Comunicării privind multilingvismul: un avantaj pentru Europa și un angajament comun* recomandă colectarea datelor sondajelor privind strategiile lingvistice adoptate de întreprinderi, furnizori și autoritățile locale și colectarea de date privind modul în care diversitatea lingvistică și culturală este luată în considerare de mass-media (Comisia Europeană 2008c:32). **Datele colectate în Elveția oferă un exemplu.**

Evaluarea măsurilor și a activităților puse în aplicare de Comisie pentru punerea în aplicare a TEP a arătat că, deși multe acțiuni au fost relevante (având în vedere rezultatele prezentate în secțiunea 2), **informațiile privind costurile și eficacitatea programelor și acțiunilor UE pentru atingerea obiectivelor SEP sunt adesea incomplete. Indicatorii de evaluare a rezultatelor politicii lingvistice ar trebui definiți mai bine.** Datele publicate se referă la resurse (în EUR investite) și, uneori, la produse (de exemplu, numărul de programe sprijinite), dar ar trebui să se acorde mai multă atenție evaluării rezultatelor finale (sau a consecințelor) unor astfel de programe asupra populației țintă. Raportul elaborat de Grin et al. (2003) oferă un model bun de evaluare a eficacității/eficacității finanțării de către UE a politicilor lingvistice pentru sprijinirea limbilor minoritare. Metodele de evaluare pot fi adaptate pe baza orientărilor deja publicate de Comisie (Comisia Europeană 1999, Comisia Europeană 2008a). Indicatorii de performanță ar trebui să fie mai bine concepuți (a se vedea secțiunea 1.2).

Rezultatele sprijinului financiar acordat de UE pentru învățarea limbilor străine în rândul studenților Erasmus și al studenților internaționali ar putea fi mai bine monitorizate. Ar trebui remarcat faptul că sprijinul financiar direct este doar una dintre pârgurile pe care UE le poate utiliza pentru a atinge obiectivele TEP. **Stimulentele pot fi, de asemenea, o modalitate eficientă de promovare a multilingvismului.** De exemplu, alegerea limbii persoanelor fizice și a instituțiilor de învățământ superior răspunde stimulentele încorporate în sistemele de evaluare a calității activităților de cercetare și de predare (de exemplu, clasamentul universităților). Corelarea finanțării publice a universităților sau a sprijinului pentru mobilitatea studenților cu numărul simplu de studenți internaționali înscriși poate oferi un stimulent pentru programele universitare realizate numai în limba engleză, fără a acorda suficientă atenție predării studenților limbii oficiale a țării gazdă. Utilizarea unui indicator precum „numărul de studenți internaționali înscriși care ajung la

nivelul C1 în cunoștințele lingvistice locale la sfârșitul studiilor” în locul unui număr simplu de studenți străini ar putea stimula instituțiile de învățământ superior să promoveze mai eficient învățarea limbilor străine în rândul studenților internaționali. În general, **ar trebui să se** acorde o atenție deosebită coerenței dintre statutul de economie de piață și alte politici ale UE care au un impact indirect asupra diversității lingvistice și aplicării formulei LM+ 2, cum ar fi „internaționalizarea” învățământului superior, politica în materie de brevete și inovare, precum și utilizarea limbilor pe site-urile instituțiilor UE. Uneori, în astfel de domenii de politică predomină *monolingvismul sau trilingvismul de facto*, iar acest lucru poate avea un impact asupra stimulentei persoanelor și familiilor pe care limbile să învețe și să le utilizeze. Astfel cum se menționează în *documentul serviciilor Comisiei menționat mai sus: document de însoțire a Comunicării privind multilingvismul: un avantaj pentru Europa și un angajament comun*, „multilingvismul este o chestiune transversală care are un impact asupra competitivității și cetățeniei europene și ar trebui integrat într-o serie de politici dincolo de educație” (Comisia Europeană 2008c:5).

Un comentariu final privind obiectivul final al TEP este aici. Consiliul invită Comisia „să adopte măsuri, în cadrul noului cadru politic cuprinzător privind multilingvismul și în limitele competențelor sale, pentru a ține seama de nevoile lingvistice ale cetățenilor și ale instituțiilor, acordând o atenție deosebită (i) relațiilor dintre instituțiile europene și cetățeni și (ii) relațiilor dintre instituțiile europene și instituțiile naționale, acordând o atenție deosebită furnizării de informații în toate limbile oficiale și promovării multilingvismului pe site-urile internet ale Comisiei”. Comisia nu a abordat acest aspect în raportul de punere în aplicare sau în documentele conexe. Cu toate acestea, mărturiile furnizate în secțiunea 2.3 arată că multilingvismul ar putea fi promovat mai bine pe site-urile internet ale Comisiei. Pe lângă faptul că reprezintă un depozit de știri sau informații generale, paginile web ale Comisiei conțin, de asemenea, materiale care pot avea o importanță strategică pentru actorii economici, cum ar fi întreprinderile mici și mijlocii, asociațiile și ONG-urile care răspund la cererile de oferte, la programele de finanțare sau la procedurile de achiziții publice.

5 Referințe

- Aldashev, Alisher, Johannes Gernandt și Stephan L. Thomsen (2009). „Utilizarea limbilor străine, participare, ocuparea forței de muncă și venituri Dovezi pentru străini în Germania de Vest cu surse multiple de selecție”, *Labour Economics*, 16, pp. 330-341.
- Ammon, Ulrich (2015). *Die Stellung der deutschen Sprache in der Welt* Berlin: Din Gruyter.
- Aparicio Fenoll, Ainhoa și Zoë Kuehn (2016). „Are competența de limbi străine favorizează migrația tinerilor indivizi în Uniunea Europeană?”, în Gazzola, Michele și Bengt-Arne Wickström (eds.) *The Economics of Language Policy*, pp. 331-356. Cambridge: MIT Press.
- Araújo, Luísa, Patrícia Dinis da Costa, Salvo Flisi și Elena Soto Calvo (2015). *Limba și capacitatea de angajare*. Luxemburg: Comisia Europeană – Centrul Comun de Cercetare.
- Bane Mullarkey Ltd. (2009). *Beneficiile economice asociate limbii irlandeze, care au crescut la Galway City și Galway Gaeltacht*. Galway: Gaillimh Gaeilge.
- Beadle, Shane, Martin Humburg, Richard Smith și Patricia Vale (2015). *Studiu privind competența și capacitatea de angajare a limbilor străine*. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Budría, Santiago și Pablo Swedberg (2012). *Impactul competenței lingvistice asupra veniturilor imigranților în Spania*, Documentul de dezbatere nr. 6957 al IZA. Bonn: Forschungsinstitut zur Zukunft der Arbeit.
- CILT (2006). *ELAN: Efectele penuriei de competențe lingvistice în întreprinderi asupra economiei europene*. Londra: CILT, Centrul Național pentru Limbi Străine.
- Consiliul Uniunii Europene (2008a). „Concluziile Consiliului din 22 mai 2008 privind multilingvismul”, *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, C 140, p. 14-15.
- Consiliul Uniunii Europene (2008b). „Rezoluția Consiliului din 21 noiembrie 2008 privind o strategie europeană pentru multilingvism”, *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, C 320 (16.12.2008), p. 1-3.
- Consiliul Uniunii Europene (2010). Concluziile Consiliului privind competențele lingvistice în vederea consolidării mobilității, *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, C 372, p. 27-30.
- Consiliul Uniunii Europene (2012). „Regulamentul (UE) nr. 1260/2012 al Consiliului din 17 decembrie 2012 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul creării unei protecții unitare prin brevet în ceea ce privește dispozițiile aplicabile în materie de traducere”, *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, L 361, p. 89-92.
- Cullen, Joe, Clare Cullen, Véronique Maes și Gigliola Paviotti (2008a). *Multilingvismul: între obiectivele de politică și punerea în aplicare*. Bruxelles: Parlamentul European.
- Cullen, Joe, Clare Cullen, Véronique Maes și Gigliola Paviotti (2008b). *Multilingvismul: între obiectivele de politică și punerea în aplicare – Anexe*. Bruxelles: Parlamentul European.
- Danguy, Jérôme și Bruno Van Pottelsberghe de la Potterie (2011). „Cost-beneficiu analysis of the Community patent”, *Journal of Benefit-Cost Analysis*, 2 (2), pp. 1-41.
- Di Paolo, Antonio și Aysit Tansel (2015). Revenirea la competențele lingvistice într-o țară în curs de dezvoltare: Cazul Turciei, *Journal of Development Studies* 51, pp. 407-421.
- Dustmann, Christian (1994). „Vorbind fluentă, scrierea fluentei și câștigurilor migranților”, *Journal of Population Economics*, 7 (2), pp. 133-156.
- Dustmann, Christian și Francesca Fabbri (2003). Competența lingvistică și piața forței de muncă. Performanța imigranților în Regatul Unit”, *The Economic Journal*, 113, pp. 695-717.

- Egger, Peter H. și Andrea Lassman (2016). „Cultural Intergration and export variety overlap across countries” (Integrarea culturală și suprapunerea soiurilor de export între țări), în Gazzola, Michele și Bengt-Arne Wickström (ed.) *The Economics of Language Policy*, pp. 357-380. Cambridge: MIT Press.
- Egger, Peter H. și Andrea Lassmann (2012). „Efectul lingvistic în comerțul internațional: O meta-analiză”, *Economics Letters*, 116, pp. 121-124.
- Egger, Peter H. și Farid Toubal (2016). „Limba vorbită comună și comerțul internațional”, în Ginsburgh, Victor și Shlomo Weber (eds.) *The Palgrave Handbook of Economics and Language*, pp. 263-289. Basingstoke: Din Palgrave.
- OEB-OAPI (2013). *Industria care utilizează intensiv drepturile de proprietate intelectuală: contribuția la performanța economică și la ocuparea forței de muncă în Uniunea Europeană. Raportul de analiză a industriei, septembrie 2013.* Munchen-Alicante: Oficiul European de Brevete (OEB) și Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (OAPI).
- Eureval (2010). *Contribuția traducerii la societatea multilingvă în Uniunea Europeană, Studii privind traducerea și multilingvismul.* Bruxelles: Direcția Generală Traduceri. Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (1999). *Colectarea mijloacelor – Evaluarea programelor socio-economice* (6 volume). Luxemburg: Oficiul pentru Publicații Oficiale al Comunităților Europene.
- Comisia Europeană (2003). *Promovarea învățării limbilor străine și a diversității lingvistice: Un plan de acțiune 2004-2006*, COM(2003) 449 final. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2005). *O nouă strategie-cadru pentru multilingvism*, COM(2005) 596 final. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2007). *Mobilitatea, un instrument pentru locuri de muncă mai multe și mai bune: Planul de acțiune european privind mobilitatea locurilor de muncă (2007-2010)*, COM(2007) 773 final. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2008a). *EVALSED: Resursa pentru evaluarea dezvoltării socioeconomice.* Luxemburg: Oficiul pentru Publicații Oficiale al Comunităților Europene.
- Comisia Europeană (2008b). *Cartea verde – Migrație și mobilitate: provocări și oportunități pentru sistemele de învățământ din UE*, COM(2008) 423. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2008c). *Evaluarea impactului. Document de însoțire a comunicării "Multilingvismul: un avantaj pentru Europa și un angajament comun"*, COM(2008) 2444. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2008d). *Un inventar al acțiunilor comunitare în domeniul multilingvismului și al rezultatelor consultării publice online. Document de însoțire a comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Multilingvismul: un avantaj pentru Europa și un angajament comun*, SEC(2008) 2443. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2008e). *Multilingvismul: un avantaj pentru Europa și un angajament comun*, COM(2008) 566 final. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2009). *Integrarea copiilor imigranți în școlile din Europa.* Bruxelles: Eurydice – Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2011a). *Un inventar al acțiunilor comunitare în domeniul multilingvismului – actualizare 2011*, SEC(2011) 926. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2011b). *Ghidul lingvistic pentru întreprinderile europene. Comunicare reușită în comerțul internațional* Bruxelles: Comisia Europeană.

- Comisia Europeană (2011c). *Învățarea limbilor străine la nivelul învățământului preșcolar: eficientizarea și durabilitatea acestora. Un manual de politici*, SEC (2011) 928 final. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2011d). *Limbi pentru locuri de muncă. Furnizarea de competențe de comunicare multilingvă pentru piața forței de muncă.*, Raportul grupului de lucru tematic „Limbi pentru locuri de muncă”. Cadrul strategic european pentru educație și formare. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2011e). *Cartografierea celor mai bune practici comerciale multilingve din UE*. Bruxelles: Direcția Generală Traduceri. Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2011f). *Raport privind punerea în aplicare a Rezoluției Consiliului din 21 noiembrie 2008 privind o strategie europeană pentru multilingvism*, SEC(2011) 927. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2012a). *Europenii și limbile lor*, Eurobarometru special 386. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2012b). *Primul sondaj european privind competențele lingvistice*. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2012c). *Competențe lingvistice pentru capacitatea de inserție profesională, mobilitate și creștere*, care însoțește documentul. Comunicarea Comisiei. „Regândirea educației: Investiții în competențe pentru rezultate socioeconomice mai bune”. SWD(2012) 372 final. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2012d). *Competențe lingvistice pentru capacitatea de inserție profesională, mobilitate și creștere. Care însoțește documentul „Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic results” (Regândirea Educației: Investiții în ceea ce privește competențele pentru rezultate socioeconomice mai bune)*, SWD(2012) 372 final. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2012e). *Regândirea educației: analiza de țară Partea I. Acompaniarea documentului Regândirea Educației: Investiții în competențe pentru rezultate socioeconomice mai bune*, SWD(2012) 377 final. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2012f). *Regândirea Educației: Investiții privind competențele pentru rezultate socioeconomice mai bune* COM(2012) 669 final. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Comisia Europeană (2015). *Competențe lingvistice la școală și la locul de muncă. Noi dovezi privind testele naționale de limbă și valoarea competențelor lingvistice pe piața forței de muncă*. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Parlamentul European (2008). „Rezoluția Parlamentului European din 24 martie 2009 referitoare la multilingvism: un avantaj pentru Europa și un angajament comun (2008/2225(INI))”, *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, C 117 E, p. 59-64.
- Eurostat (2016). *Statistici privind învățarea limbilor străine*, Statistici explicate, Eurostat.
- Fidrmuc, Jan și Jarko FIDRMUC (2015). „Limbile străine și comerțul: dovezi dintr-un experiment natural”, *Empirical Economics*, DOI 10.1007/s00181-015-0999-7.
- Fidrmuc, Jan, Victor Ginsburgh și Shlomo Weber (2010). „Scenarii dincolo de unanimitate: Ar putea o majoritate calificată a statelor membre să reducă povara multilingvismului în Europa?”, în Hanf, Dominik, Klaus Malacek și Elise Muir (eds.) *Languages and European Integration*, pp. 259-279. Bruxelles: Pe Peter Lang.
- Gazzola, Michele (2014a). *Evaluarea regimurilor lingvistice. Teoria și aplicarea la organizațiile de brevete multilingve*. Amsterdam: John Benjamins.
- Gazzola, Michele (2014b). „Partecipazione, esclusione languagea e traduzione: Una valutazione del regime languageo dell'Unione europea”, *Studi Italiani di Linguistica Teorica e Applicata*, 43 (2), pp. 227-264.
- Gazzola, Michele (2015). „Identificarea și atenuarea inegalităților lingvistice în

gestionarea informațiilor privind brevetele în Europa", *World Patent Information*, (40), pp. 43-50.

- Gazzola, Michele (2016). Comunicare multilingvă pentru cine? Politica lingvistică și echitatea în Uniunea Europeană", *Politica Uniunii Europene*, DOI: 10.1177/1465116516657672.
- Gazzola, Michele (2016, în curs de elaborare). Competențe lingvistice și statutul profesional al migranților adulți în Europa", în Beacco, Jean-Claude, Hans-Jürgen Krumm, David Little și Philia Thalgott (ed.) *Integrarea lingvistică a migranților adulți. Câteva lecții din cercetare*. Berlin/Boston: De Gruyter-Mouton.
- Gazzola, Michele (2016, în presă). „Documenti e Orientamenti dell’Unione europea in materia di multilinguismo”, în Caretti, Paolo și Giuseppe Mobilio (eds.) *La lingua come fattore di integrazione sociale e politica*, pp. 99-131. Torino: Pe Giappichelli.
- Gazzola, Michele și François Grin (2013). Este ELF mai eficientă și mai echitabilă decât traducerea? O evaluare a regimului multilingv al UE", *International Journal of Applied Linguistics*, 23 (1), pp. 93-107.
- Gazzola, Michele, François Grin și Bengt-Arne Wickström (2016). „O bibliografie concisă a economiei limbajului”, în Gazzola, Michele și Bengt-Arne Wickström (ed.) *The Economics of Language Policy*, pp. 53-92. Cambridge (MA): MIT Press.
- Ginsburgh, Victor și Juan Prieto (2011). „Returns to foreign languages of native workers in the EU” („Returnarea limbilor străine ale lucrătorilor nativi în UE”), *Revizuirea relațiilor industriale și de muncă*, 64 (3), p. 599-618.
- Ginsburgh, Victor și Shlomo Weber (2005). „Liguage priefraisement in the European Union”, *Journal of Common Market Studies*, 43 (2), pp. 273-286.
- Gobierno vasco (2016). *Valoarea și impactul economic al limbii basce*. San Sebastian: Guvernul basc – Departamentul de educație, politică lingvistică și cultură.
- Grin, François (1999). *Abilități și recompense. Valoarea limbilor în Elveția*. Fribourg: Edițiile Universității din Fribourg.
- Grin, François (2003). „Language planning and economics”, *Current Issues in Language Planning*, 4 (1), pp. 1-66.
- Grin, François, László Marác, Nike K. Pokorn și Peter A. Kraus (2014). „Mobilitatea și incluziunea în Europa multilingvă: Un document de poziție privind proiectul MIME”. Geneva: Universitatea din Geneva <http://www.mime-project.org/resources/MIME-POSITIONPAPER-V4.pdf>
- Grin, François, Tom Moring, Durk Gorter, Johan Häggman, Dónall Ó Riagáin și Miguel Strubell (2003). *Sprrijin pentru limbile minoritare din Europa*. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Grin, François, Claudio Sfreddo și François Vaillancourt (2009). *Limbi străine în activitate profesională*, Proiectul nr. 405640-108630. Geneva: Universitatea din Geneva www.elf.unige.ch
- Grin, François, Claudio Sfreddo și François Vaillancourt (2010). *Economia locului de muncă multilingv*. Londra: În legătură cu Routledge.
- Grin, François și François Vaillancourt (1997). Economia multilingvismului: Prezentare generală și cadru analitic”, *Annual Review of Applied Linguistics*, 17, pp. 4365.
- Hagen, Stephen (2010). *Studiul ELAN-CAT: A Study of the Use of Languages for Commerce and Trade in Catalonia (Studiu privind utilizarea limbilor pentru comerț și comerț în Catalonia)*. Barcelona: Universitatea Oberta de Catalunya.
- Hagen, Stephen (2011). *Raport privind strategiile de gestionare a limbilor străine și cele mai bune practici în IMM-urile europene: Proiectul Pimlico*. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Hanf, Dominik, Klaus Malacek și Elise Muir (ed.) (2010). *Limbi străine și integrare*

europă. Bruxelles: Pe Peter Lang.

- Harhoff, Dietmar, Karin Hoisl, Bettina Reichl și Bruno Van Pottelsberghe (2009). „Validarea brevetelor la nivel de țară – rolul taxelor și al costurilor de traducere”, *Politica de cercetare*, 38, p. 1423-1437.
- Hornberger, Nancy H. (2006). „Cadre și modele în politica și planificarea lingvistică”, în Ricento, Thomas (ed.) *O introducere în politica lingvistică. Teorie și metode*, pp. 24-41. La Oxford: În Blackwell.
- ICF Consulting Services (2015). *Predarea și învățarea limbilor străine în sălile de clasă multilingve*. Bruxelles: Direcția Generală Educație și Cultură. Comisia Europeană.
- ICF GHK (2014). *Limbi străine în educație și formare: Analiza comparativă finală a țării*. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Knoepfel, Peter, Corinne Larrue, Frédéric Varone și Michael Hill (2007). *Analiza politicilor publice*. Bristol: Presa politică. [Original: *Analiza și coordonarea politicilor publice* (ediția a doua), Geneva-Basel: Helbing & Lichtenhahn, 2006].
- Kraus, Peter A. (2008). O diversitate dimensională? Integrarea europeană și challenge of Language policy”, în Arzoz, Xabier (ed.) *Respecting Linguistic diversity in the European Union*, pp. 86-103. Amsterdam: John Benjamins.
- Krzyzanowski, Michal și Ruth Wodak (2011). Strategii politice și politici lingvistice: strategia de la Lisabona a Uniunii Europene și implicațiile sale pentru politica UE în materie de limbă și multilingvism, *Politica lingvistică*, 10, pp. 115-136.
- Lacey, Joseph (2013). „Europa trebuie să fie elvețiană? Despre ideea unui spațiu de vot și posibilitatea unui demos multilingv,” *British Journal of Political Science*, pp. 1-22.
- Leslie, Derek și Joanne Lindley (2001). „The impact of language skills on employment and earnings of Britain’s ethnic communities” (Impactul abilităților lingvistice asupra ocupării forței de muncă și a câștigurilor comunităților etnice britanice), *Economica*, 68, pp. 587-606.
- Marsh, David și Richard Hill (2009). *Studiu privind contribuția multilingvismului la creativitate*. Bruxelles: Comisia Europeană.
- McCormick, Christopher (2013). „Countries with better English have better economy”, *Harvard Business Review*, 15 noiembrie.
- Grupul Media Consulting (2011). *Studiu privind utilizarea subtitrării. Potențialul subtitrării de a încuraja învățarea limbilor străine și de a îmbunătăți stăpânirea limbilor străine*. Bruxelles: Direcția Generală Educație și Cultură. Comisia Europeană.
- Melitz, Jacques (2008). „Limbajul și comerțul exterior”, *European Economic Review*, 52, p. 667-699.
- Ó Riagáin, Pádraig (2015). „O analiză comparativă a măsurilor de competență lingvistică în cadrul EB și al sondajelor naționale”, document prezentat la Simpozionul Eurobarometru @ GESIS. *Four Decades of Surveying Europe – Perspectives on Academic Research with the European Commission’s Eurobarometru Surveys*, vineri, 10 iulie 2015, Köln Germania, http://www.gesis.org/fileadmin/upload/events/EBSymposium/Poster/ORiagain_Poster.pdf
- Phillipson, Robert (2003). *Europa numai în limba engleză? O politică lingvistică dificilă*. Londra: În legătură cu Routledge.
- Priegnitz, Frauke (2014). „Zwischen englischsprachigem Studium und Landessprachigem Umfeld. International Absolventen deutscher und Dänischer Hochschulen” Teza de doctorat, Fakultät für Geisteswissenschaften Fachbereiche Sprache, Literatur, Medien & Europäische Sprachen und Literaturen der Universität Hamburg, Hamburg.
- Pym, Anthony, François Grin, Claudio Sfreddo și Andy Lung Jan Chan (2012). *Statutul profesiei de traducător în Uniunea Europeană*, Studii privind traducerea și

multilingvismul. Bruxelles: Direcția Generală Traduceri. Comisia Europeană.

- Rendon, Sílvio (2007). „Prima catalană: limba și ocuparea forței de muncă în Catalonia”, *Journal of Population Economics*, 20, pp. 669-686.
- Rinsche, Adriane și Nadia Portera-Zanotti (2009). *Dimensiunea industriei lingvistice în UE*. Bruxelles: Direcția Generală Traduceri, Comisia Europeană.
- Saville, Nick și Esther Gutierrez Eugenio (2016). *Cercetare pentru Comisia CULT – Punerea în aplicare a strategiei europene pentru multilingvism – politică și punere în aplicare la nivelul UE*. Bruxelles: Uniunea Europeană.
- Stevens, Anne (2010). *Studiu privind impactul tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) și al noilor mijloace de informare în masă asupra învățării limbilor străine*. Bruxelles: Comisia Europeană.
- Stöhr, Tobias (2015). Revenirea la utilizarea limbii străine profesionale: Dovezi din Germania, *Labour Economics*, 32, pp. 86-98.
- Troussel, Jean-Christophe și Julien Debussche (2014). *Traducere și drepturi de proprietate intelectuală*. Bruxelles: Direcția Generală Traduceri. Comisia Europeană.
- Van der Jeught, Stefaan (2015). *Legislația lingvistică UE*. Groningen: Publicația Europa Law.
- Van Parijs, Philippe (2000). Parterul lumii: Referitor la consecințele socio-economice ale globalizării lingvistice,” *International Political Science Review/International Review of Political Science*, 21 (2), pp. 217-233.
- Van Pottelsberghe, Bruno și Didier François (2009). „The cost factor in patent systems”, *Journal of Industry Competition and Trade*, 9, pp. 329-355.
- Van Pottelsberghe, Bruno și Malwina Mejer (2010). „The London Agreement and the cost of patenting in Europe” (Acordul de la Londra și costul brevetării în Europa), *European Journal of Law and Economics*, 29 pp. 211-237.
- Vandenbrande, Tom (2006). *Mobilitatea în Europa. Analiza sondajului Eurobarometru din 2005 privind mobilitatea geografică și a pieței forței de muncă*. Dublin: Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă.
- Williams, Donald R. (2011). Accesat în 15 mai 2013. ^ „multiple language use and earnings in Western Europe”, *International Journal of Manpower*, 32 (4), pp. 372-393.
- Zhang, Weiguo și Gilles Grenier (2013). „Cum poate fi legat limbajul de economie?”, *Language Problems & Language Planning*, 37 (3), pp. 203-226.

6 Anexe

6.1 Niveluri de educație în conformitate cu ISCED/ISCED 2011

Comparativ cu ISCED (Clasificarea Internațională Standard a Educației) = ISCED (Clasificarea Internațională Standard a Educației) 1997, care a avut 7 niveluri de educație sau predare, ISCED 2011 are 9 niveluri de educație sau predare, între 0 și 8 (învățământul superior este mai detaliat):

- CITES 0: educația maternă = educația preșcolară (mai mică decât cea primară)
- CITES 1: învățământ primar
- CITES 2: învățământul secundar inferior (colegiul francez)
- CITES 3: învățământ secundar superior (liceu francez)
- CITES 4: învățământ postliceal non-superior
- CITES 5: învățământ superior cu ciclu scurt (2 ani: BTS, DUT în Franța)
- CITES 6: nivelul licenței sau echivalent
- CITES 7: nivel principal sau echivalent
- CITES 8: nivel de doctorat sau echivalent

6.2 Corespondența dintre nivelurile ISCED 2011 și ISCED 1997

ISCED 2011 (din 2014)	ISCED 1997(din 2013)
CITATUL 01	*
CITATUL 02	COTAȚIE 0
CITATUL 1	CITATUL 1
CITATUL 2	CITATUL 2
CITATUL 3 *	CITATUL 3
CITATUL 4 *	CITES 4
CITES 5	CITES 5
CITES 6	
CITES 7	
CITES 8	CITES 6
* conținutul categoriei a fost ușor modificat	
Sursă:	Eurostat: http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)#Correspondence_ISCED_2011—.3EISCED_1997

6.3 Competențe în limba engleză în rândul cetățenilor UE în vârstă de cel puțin 15 ani, 2012

Țara	populație > 15	Nivelul de competență în limba engleză ca limbă străină			Total
		foarte bună	bună	Basică	
		(a)	(B)	(C)	
Germania	64 409 146	9,00 %	26,00 %	21,00 %	56,00 %
Austria	7 009 827	15,00 %	31,00 %	26,00 %	73,00 %
Belgia	8 939 546	14,00 %	24,00 %	15,00 %	52,00 %
Bulgaria	6 537 510	7,00 %	13,00 %	5,00 %	25,00 %
Cipru	6 604	31,00 %	31,00 %	ORA 12,00 %	73,00 %
Danemarca	4 561 264	38,00 %	34,00 %	15,00 %	86,00 %
Estonia	945 733	9,00 %	27,00 %	14,00 %	50,00 %
Finlanda	4 440 004	18,00 %	25,00 %	27,00 %	70,00 %
Franța	47 756 439	3,00 %	16,00 %	20,00 %	39,00 %
Grecia	8 693 566	19,00 %	19,00 %	13,00 %	51,00 %
Ungaria	8 320 614	4,00 %	7,00 %	8,00 %	20,00 %
Irlanda	3 522 000	LN	LN	LN	100,00 %
Italia	51 862 391	4,00 %	21,00 %	8,00 %	34,00 %
Letonia	1 447 866	7,00 %	18,00 %	20,00 %	46,00 %
Lituania	2 829 740	5,00 %	17,00 %	15,00 %	38,00 %
Luxemburg	404 907	18,00 %	27,00 %	10,00 %	56,00 %
Malta	335 476	46,00 %	30,00 %	ORA 12,00 %	89,00 %
Țările de Jos	13 371 980	28,00 %	52,00 %	10,00 %	90,00 %
Polonia	32 413 735	7,00 %	15,00 %	11,00 %	33,00 %
Portugalia	8 080 915	2,00 %	13,00 %	11,00 %	27,00 %
Republica Cehă	9 012 443	8,00 %	16,00 %	4,00 %	27,00 %
România	18 246 731	7,00 %	14,00 %	10,00 %	31,00 %
Regatul Unit	51 848 010	LN	LN	LN	100,00 %
Slovacia	4 549 955	7,00 %	13,00 %	5,00 %	26,00 %
Slovenia	1 759 701	17,00 %	25,00 %	18,00 %	59,00 %
Suedia	7 791 240	34,00 %	34,00 %	18,00 %	86,00 %
Total	408 879 069				
% dintre cetățenii UE care vorbesc limba engleză (limba străină), în funcție de nivelul de competență		7 %	17 %	12 %	37 %
^o pentru unele țări, suma procentelor din coloanele (b), (c) și (d) nu este egală cu 100 % din cauza răspunsurilor lipsă					
LN = vorbitori nativi. Pentru simplitate, am stabilit 100 % numărul de vorbitori nativi sau de vorbitori echivalenți în Regatul Unit și Irlanda (a se vedea Gazzola și Grin 2013: 105 pentru o discuție). Prin urmare, estimările noastre trebuie privite ca o limită superioară.					
Sursă: Gazzola și Grin (2013)					

6.4 Ratele de excludere lingvistică în 25 de țări ale UE, rezidenți cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani, 2013

Țara	Regimul lingvistic							
	Eulenglezesc		3 limbi		6 limbi		multilingvismul total	
	SAL	RDR	SAL	RDR	SAL	RDR	SAL	RDR*
Austria	33	82	0	7	0	6	0	6
Belgia	51	87	22	47	21	46	1	4
Bulgaria	77	95	72	94	71	94	8	8
Cipru	20	65	20	64	20	64	0	11
Republica Cehă	64	92	46	90	45	90	0	1
Danemarca	9	66	8	64	8	63	0	3
Estonia	42	88	36	87	36	87	10	26
Finlanda	11	74	10	73	10	73	0	2
Franța	52	93	1	5	1	5	1	4
Germania	34	89	0	6	0	5	0	5
Grecia	48	89	46	88	46	88	1	6
Ungaria	76	94	66	92	66	92	0	0
Irlanda	0	0	0	0	0	0	0	0
Italia	55	95	43	92	0	3	0	3
Letonia	51	92	41	91	40	91	3	36
Lituania	63	93	52	92	41	85	0	9
Luxemburg	14	84	2	11	2	10	2	9
Malta	11	50	11	49	10	48	0	0
Polonia	68	95	57	93	0	0	0	0
Portugalia	57	90	47	86	42	84	0	1
Slovenia	36	81	23	77	21	74	1	10
Slovacia	66	95	49	92	48	92	0	0
Spania	69	94	62	91	0	6	0	6
Suedia	12	62	12	61	11	60	1	8
Regatul Unit	0	0	0	0	0	0	0	0

Rezultatele sunt prezentate ca procent

Pentru a compensa lipsa de date adecvate în Irlanda și Regatul Unit, am presupus că toți rezidenții acestor două țări sunt fie vorbitori nativi în limba engleză, fie foarte competenți în limba engleză ca limbă străină. Din acest motiv, ratele de excludere sunt zero.

Valoarea pozitivă a ratei relative de excludere asociată politicii multilingve în diferite țări se datorează prezenței minorităților sau a rezidenților de origine străină cu capacitate limitată în limba oficială a țării de reședință.

Sursă: Eurostat AES 2013, în Gazzola (2016)